Doplňující údaje:

0	04/2013	1.vydání	RNDr Grúz	RNDr Grúz	Mgr Bussinow, Ph.D.	RNDr.Bc. Bosák, MBA
			v.r.	v.r.	v.r.	v.r.
Rev.	Datum	Popis	Vypracoval	Kreslil/psal	Kontroloval	Schválil

Objednatel:

Česká republika – Ministerstvo zemědělství,
Těšnov 65/17,
117 05 Praha 1

Souprava:

Zhotovitel:

ECOLOGICAL CONSULTING a.s.
Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc
tel: 585 203 166, fax: 585 203 169
e-mail: ecological@ecological.cz

ECOLOGICAL CONSULTING

Projekt:
„Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 – 2020“

Číslo projektu:	411/13032
VP (HIP):	RNDr Grúz
Stupeň:	
Datum:	04/2013
Archiv:	
Formát:	
Měřítko:	

KÚ: OÚ, MÚ:

Obsah:

OZNÁMENÍ KONCEPCE -SEA
Zpracované dle přílohy č.7 zákona č. 100/2001 Sb.

Část:	Příloha:
-	-

Objednatel: Obchodní firma: Česká republika – Ministerstvo zemědělství
adresa: Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1
IČ: 00020478
DIČ: není plátcem DPH

Zpracovatel: Ecological Consulting a.s.,
Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc
RNDr. Jiří Grúz
číslo osvědčení odborné způsobilosti 85189/ENV/08
Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 603 584 222
e-mail: ecological@ecological.cz ; www.ecological.cz

Duben 2013 RNDr. Jiří Grúz

Prvotní dokumentace je uložena v archivu objednatele.

Rozdělovník:

(2+0)x výtisk, (75+1)x digitální verze: ČR- Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1

0. výtisk: 0 digitální verze: Ecological Consulting a.s.

Řešitelský kolektiv:

RNDr. Jiří GRÚZ – vedoucí autorského kolektivu, technické složky životního prostředí

oprávněná osoba k posuzování vlivů na životní prostředí
(číslo osvědčení odborné způsobilosti 85189/ENV/08)

Ecological Consulting a.s., . Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585 203 166

Mgr. Milan BUSSINOW, Ph.D. - biotopy, botanika

autorizovaná osoba ke zpracování biologických hodnocení dle §67 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č.j. OEKL/2906/05 ze dne 18.10.2005)

autorizovaná osoba k provádění posouzení podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (Natura 2000) (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 29539/ENV/09,998/630/09)

Ecological Consulting a.s., Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585203166

Mgr. Michaela VALLOVÁ – grafické a tabulkové výstupy

autorizovaná osoba ke zpracování rozptylových studií (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č.j.1692/820/09/KS ze dne 24.6.2009)

Ecological Consulting a.s., Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585 203 166

Obsah

ÚVOD 6
A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI KONCEPCE 8
B. ÚDAJE O KONCEPCI 9
B.1. NÁZEV 9
B.2. OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ 9
B.3. CHARAKTER KONCEPCE 12
B.4. ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY POŘÍZENÍ 13
B.5. ZÁKLADNÍ PRINCIPY A POSTUPY (ETAPY) ŘEŠENÍ 15
B.6. HLAVNÍ CÍLE 17
B.7. PŘEHLED UVAŽOVANÝCH VARIANT ŘEŠENÍ 19
B.8. VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM A MOŽNOST KUMULACE VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ S JINÝMI ZÁMĚRY 19
B.9. PŘEDPOKLÁDANÝ TERMÍN DOKONČENÍ 21
B.10. NÁVRHOVÉ OBDOBÍ 21
B.11. ZPŮSOB SCHVALOVÁNÍ 22
C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ 22
C.1. VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ 22
C.2. VÝČET DOTČENÝCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ, KTERÉ MOHOU BÝT KONCEPCÍ OVLIVNĚNY 23
C.3. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ 24
C.3.1. Charakteristika území 24
C.3.2. Klima, ovzduší 25
C.3.3. Geomorfologie 28
C.3.4.Hydrologické poměry 29
C.3.5. Ochrana přírody 32
C.3.6. Ostatní charakteristiky 38
C.4. STÁVAJÍCÍ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ 40
D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ 42

D.1.VODA 43
D.2.PŮDA 45
D.3.LESY 48
D.4.OCHRANA PŘÍRODY 50
D.5.KLIMA, OVZDUŠÍ 51
D.6.OSTATNÍ 52
E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE 55
E.1. VÝČET MOŽNÝCH VLIVŮ KONCEPCE PŘESAHUJÍCÍCH HRANICE ČESKÉ REPUBLIKY 55
E.2. MAPOVÁ DOKUMENTACE A JINÁ DOKUMENTACE TÝKAJÍCÍ SE ÚDAJŮ V OZNÁMENÍ KONCEPCE 55
E.3. DALŠÍ PODSTATNÉ INFORMACE PŘEDKLADATELE O MOŽNÝCH VLIVECH NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ 55
E.4. STANOVISKO ORGÁNU OCHRANY PŘÍRODY POKUD JE VYŽADOVÁNO 60
PŘÍLOHY 61
SEZNAM ZKRATEK 61

ÚVOD

Předkládané **Oznámení koncepce „Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 – 2020“** bylo vypracováno v souladu se zákonem č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon). Hodnocený Program rozvoje venkova (PRV) představuje koncepci, která nastavuje systém podpor (II. pilíř Společné zemědělské politiky EU) pro vybrané priority, prioritní oblasti a opatření v resortu zemědělství. Obecně platí, že PRV je pro naši republiku evropským zdrojem finančních prostředků kofinancovaných částečně ČR. Podpory jsou svým charakterem buď investiční, nebo plošné.

Důvodem pro vypracování Oznámení koncepce je skutečnost, že na úrovni EU končí sedmileté programovací období (2007 – 2013) a na základě relevantních dokumentů je třeba vypracovat novou koncepci PRV pro území České republiky.

Zásadní strategické dokumenty, na něž hodnocený PRV navazuje, lze rozdělit na dokumenty komunitární a národní úrovně. Jsou to mj.:

Úroveň EU:

- Sdělení EK Evropa 2020, ze dne 3. 3. 2010 (dále jen Evropa 2020)
- Společná zemědělská politika EU. Čl. 38-44 Smlouvy o fungování EU – CAP (dále jen SZP)
- Návrh Nařízení EP a Rady o fondech, jichž se týká Společný strategický rámec. KOM (2011) 615, z 11. 10. 2011, změna 25. 2. 2013 (dále jen Nařízení SSR)
- Návrh Nařízení EP a Rady o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. KOM (2011) 627 z 12. 10. 2011, revize 13. 12. 2012. (dále jen Nařízení EZFRV)
- Guidelines for the ex ante Evaluation of 2014 – 2020 RDPs (08/2012)

Národní úroveň:

- Národní lesnický program II
- Národní inovační strategie ČR. MŠMT, MPO 2011 (dále jen NIS)
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2009 -2015. Vláda ČR, 2008 (dále jen Národní politika VaV).
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky. MŽP, 2005

Podpory dle II. pilíře SZP, tak jak jsou dány hodnocenou koncepcí, jsou doplňkem k možným přímým platbám (I. pilíř), a to v oblasti konkurenceschopnosti zemědělství, kompenzace nedostatečných příjmů zemědělců v oblastech s přírodním či jiným specifickým znevýhodněním, či investičních opatření do modernizace a inovace technologií a staveb pro zemědělskou výrobu a zpracování produktů. Investiční podpory jsou ve II. pilíři rozšířeny i na

navazující zpracovatelský průmysl, lesní hospodářství i rozvoj venkovských oblastí, kde zajištěním pracovních příležitostí synergicky zajišťují příjem venkovského obyvatelstva.

V průběhu přípravy zpracování nového PRV proběhly v první polovině roku 2012 analýzy aktuálního stavu a potřeb pro 6 prioritních oblastí tak, jak byly stanoveny Evropskou komisí (EK) v Nařízení EZFRV. Poté proběhly diskuse nad závěry analýz s nevládními organizacemi (OS Gremia) a proběhl první výběr opatření k těmto prioritním oblastem.

Ve druhé polovině roku 2012 docházelo k rozpracování jednotlivých opatření, byl vytvořen první draft programového dokumentu strukturovaného po kapitolách.

Posléze vláda ČR na svém zasedání dne 28. listopadu 2012 k přípravě programů spolufinancovaných z fondů Společného strategického rámce pro programové období let 2014 až 2020 v podmínkách ČR schválila usnesením č. 867 mj. zmíněné podklady pro nový PRV a potřebu jeho zpracování na období let 2014 – 2020.

Během roku 2013 se předpokládá předložení 1. verze PRV do vlády. Uvedené materiály jsou průběžně upřesňovány. Na národní úrovni tak proběhnou zejména následující kroky:

- Zpracování programového dokumentu
- Příprava systému pro implementaci PRV
- Příprava prováděcích předpisů pro poskytnutí dotace
- Stanovení hraničních oblastí podpor s dalšími resorty
- Nastavení systému monitoringu a hodnocení
- Notifikace veřejných podpor aj.

Atributy nového PRV, které jsou v hodnocené koncepci zahrnuty, jsou následující:

- stávající systém „os“ a k nim náležících opatření (PRV 2007 – 2013) byl nahrazen několika zásadními prioritami,
- každé opatření z nabídky článků nařízení EK k rozvoji venkova (2011, 2012) může přispívat k plnění několika ze zmíněných priorit,
- inovace, životní prostředí a změny klimatu jsou témata prolínající se všemi prioritami,
- minimálně 25 % rozpočtu z EZFRV bude určeno pro zmírnění klimatických změn a obhospodařování půdy *(Agro-environmentální-klimatické opatření, Ekologické zemědělství, Platby ve znevýhodněných oblastech, NATURA 2000 na zemědělské půdě),*
- minimálně 5 % rozpočtu z EZFRV bude určeno pro zmíněnou metodu LEADER.

Podmínkou hodnoceného nového PRV pro období 2014-2020 je soulad s národními i komunitárními strategiemi EU. Program rozvoje venkova tedy zajišťuje působení Evropského

zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a blíže specifikuje strategie v jednotlivých prioritách. Tyto byly stanoveny uvedeným Nařízením EZFRV a hodnocený PRV tyto materiály rozpracovává do prováděcí úrovně, čímž je zajištěna jejich efektivní realizace.

Realizace Programu rozvoje venkova ČR by tak měla přispět k dosažení cílů Nařízení SSR, tj. k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále umožní vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Program bude také podporovat obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, včetně podpory účinného využívání zdrojů s přechodem na nízkouhlíkovou ekonomiku. Měl by napomoci i sociálnímu začleňování, snižování chudoby a hospodářskému rozvoji ve venkovských oblastech.

Jedná se tedy o koncepci ve smyslu ustanovení §10a zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, kde dotčené území je zjevně tvořeno územím celé České republiky. Uvedená koncepce tak po předložení tohoto Oznámení podléhá zjišťovacímu řízení (§10d citovaného zákona) a posléze (po vydání Závěru zjišťovacího řízení příslušným úřadem) Vyhodnocení vlivů na životní prostředí podle ustanovení § 10e zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění.

Příslušným orgánem státní správy pro provedení Zjišťovacího řízení, vydání Závěru zjišťovacího řízení a posléze i pro posouzení a vydání Stanoviska k této koncepci je ve smyslu ustanovení §21 výše citovaného zákona v tomto konkrétním případě Ministerstvo životního prostředí.

Svým členěním odpovídá toto „Oznámení“ zákonu č.100/2001 Sb., příloze č. 7. Rozsah zpracování jednotlivých kapitol je dán významem, který má oznamovaná koncepce zejména pro ochranu životního prostředí a veřejného zdraví.

Předkládaná koncepce je zpracována jako invariantní s tím, že celá řada detailů projektového charakteru není v této fázi řešena. Ty bude třeba řešit až v dalších krocích, včetně konečného posouzení vlivů navazujících záměrů na životní prostředí (EIA) ve fázi zpracování projektových návrhů.

A. ÚDAJE O PŘEDKLADATELI KONCEPCE

Název :	Česká republika – Ministerstvo zemědělství
IČ:	00020478
Sídlo :	Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1
Oprávněný zástupce předkladatele:	Ing. Josef Tabery, ředitel odboru PRV
E-mail:	josef.tabery@mze.cz

B. ÚDAJE O KONCEPCI

B.1. Název

„Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 - 2020“

B.2. Obsahové zaměření

Posuzovaná koncepce představuje strategický dokument v resortu zemědělství. Jedná se o celostátní koncepci, navazující na řadu dalších materiálů, přijatých na komunitární i národní úrovni.

Hlavním cílem Programu rozvoje venkova, jako jednoho z nástrojů Společné zemědělské politiky (II. pilíř), je zajistit plnění priorit strategie Evropa 2020 a tematických cílů Nařízení SSR. Tím by mělo být zajištěno plnění cílů SZP, a to zejména:

- životaschopná výroba potravin,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí.

Výběr opatření v hodnocené koncepci byl proveden na základě výsledků SWOT analýzy a dle identifikovaných potřeb českého zemědělství, lesnictví, rozvoje venkova a životního prostředí. Přitom byly mimo výše uvedených dokumentů na komunitární a národní úrovni (viz úvod) využity i další strategické dokumenty, z nichž lze uvést následující:

- Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012 – 2020
- Koncepce zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015
- Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015
- Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství (v rámci SZP po roce 2013)

Již při zpracování předchozího PRV pro roky 2007 – 2013 se potvrdilo, že zemědělství hraje klíčovou roli v rozvoji venkova, i když jeho podíl na ekonomické aktivitě a zaměstnanosti není vysoký. Je zřejmé, že zemědělci a lesníci poskytují značný objem veřejných statků, zejména v oblasti životního prostředí, včetně prevence klimatické změny, pohody zvířat a rozvoji venkova. V těchto případech je podpora poskytování těchto statků z veřejných zdrojů nezbytná, neboť nejsou poskytovány trhem. Prokázalo se také, že transfer znalostí je významnou hnací silou v růstu produktivity v zemědělství a lesnictví a současně nezbytný faktorem pro úspěšnost samotného PRV. Potvrdilo se že zemědělství je vystaveno řadě externím faktorů, které jej mohou negativně ovlivnit, jako klimatická změna nebo fluktuace cen

na trzích. Část faktorů ovlivňující konkurenceschopnost podniků je jejich umístění v oblastech s různými typy znevýhodnění.

Hodnocená koncepce je v souladu se stanovenými tematických cíli, uvedenými v článku 9 Nařízení SSR k financování z Evropských fondů. Tyto by měly zajistit, aby každý fond spadající pod Nařízení SSR splnil své poslání, tj. přispět ke strategii Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Explicitně jsou zde uvedeny tematické cíle:

1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací;
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií;
3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě EMFF);
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích;
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik;
6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů;
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách;
8. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil;
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě;
10. Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení;
11. Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy.

Tyto tematické cíle se promítají do konkrétních priorit pro každý fond, spadající pod Nařízení SSR nebo Evropský strategický a investiční fond (ESIF), tedy i pro výše uvedený Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. V uvedené koncepci jsou řešena zejména témata analýzy situace silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza), stanovení potřebných priorit pro rozvoj venkova a detailní popis opatření, stanovených v souladu s jednotlivými články Nařízení EZFRV.

Dále hodnocená koncepce řeší - v souladu se strategií Evropa 2020 a na něj navazujícím Nařízením SSR k financování z Evropských fondů - finanční záležitosti realizace koncepce, zejména finanční plán a způsob doplňkového vnitrostátního financování.

Při následné realizaci koncepce (záměry, projekty, plošné podpory) je nezbytné minimalizovat možné nežádoucí vlivy na životní prostředí (půdu, vodu, krajinu, biodiverzitu, území NATURA 2000 a další) a veřejné zdraví.

I když hodnocená koncepce záporné vlivy na životní prostředí vzhledem ke svému charakteru nepředpokládá, je nezbytné, dle zkušeností s obdobnými programy a při respektování principu předběžné opatrnosti (§13 zákona č. 17/1992 Sb.) tyto možné vlivy v další části Vyhodnocení SEA identifikovat a navrhnout podmínky pro jejich monitoring a

eliminaci či minimalizaci. Zásadní směry a podmínky z tohoto hlediska uvádí hodnocená koncepce a to zejména v kapitole popisující jednotlivá opatření a podopatření.

Návrhová část hodnocené koncepce „Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 - 2020“ obsahuje celkem 16 kapitol v následujícím složení:

1. Název programu pro rozvoj venkova
2. Členský stát
3. Analýza situace z hlediska silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, strategie zvolená k naplnění potřeb a hodnocení *ex ante*
4. Posouzení předběžných podmínek a harmonogram k jejich naplňování
5. Zásadní milníky pro PRV
6. Popis zvolených opatření
7. Popis přístupu k inovacím
8. Analýza potřeb pro monitoring a hodnocení včetně plánu hodnocení podle článku 48 Nařízení EU (SSR)
9. Finanční plán
10. Plán ukazatelů
11. Doplňkové vnitrostátní financování
12. Veřejná podpora
13. Doplňkovost programu s jinými nástroji SZP, nástroji politiky soudržnosti a Operačním programem rybářství
14. Systém implementace programu
15. Určení partnerů a výsledky konzultací s partnery
16. Celostátní síť pro venkov

Jak již bylo dříve řečeno, je z hlediska stávající legislativy nezbytné provést posouzení (hodnocení SEA) celé koncepce ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. Důvodem je skutečnost že se jedná o koncepci ve smyslu ustanovení §10a citovaného zákona, kde koncepce stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů a je spolufinancována z prostředků fondů Evropské unie.

Po předložení tohoto Oznámení tak uvedená koncepce podléhá Zjišťovacímu řízení (§10d citovaného zákona) a posléze (po vydání Závěru zjišťovacího řízení příslušným úřadem) Vyhodnocení vlivů na životní prostředí podle ustanovení § 10e zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění.

Příslušným orgánem státní správy pro provedení zjišťovacího řízení, vydání závěru zjišťovacího řízení a posléze i pro posouzení a vydání stanoviska k této koncepci je ve smyslu ustanovení §21 výše citovaného zákona v tomto konkrétním případě Ministerstvo životního prostředí ČR.

B.3. Charakter koncepce

Oznamovaná koncepce svým charakterem spadá mezi strategické materiály obecné povahy. Je základním strategickým dokumentem v resortu zemědělství, navazujícím na řadu výše zmíněných materiálů. Hodnocený PRV stanovuje priority, prioritní oblasti a opatření týkající se celého sektoru a určuje základní směry jeho vývoje a financování.

Nový Program rozvoje venkova ČR na období 2014-2020 vychází z analýzy a hodnocení předchozího PRV České republiky, z národních materiálů, materiálů EU, z provedené SWOT analýzy, z porovnání stavu v regionech a z dalších hledisek. Přehledně lze jeho východiska seřadit takto:

- *Strategie Evropa 2020, Národní program reforem a evropská Politika soudržnosti*
- *Nařízení EP a Rady o podpoře z EZFRV. Návrh, 12. 10. 2011, revize 2012*
- *Nařízení EP a Rady o fondech, jichž se týká SSR. Návrh (2011, 2013)*
- *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2009-2015. Vláda ČR, 2008*
- *Národní inovační strategie ČR. MŠMT, MPO, 2011*
- *Další strategie (Strategický rámec udržitelného rozvoje, Politika územního rozvoje, Státní politika životního prostředí, Strategie regionálního rozvoje /v návrhu/, Státní energetická koncepce aj.)*
- *Další východiska Programu rozvoje venkova*

Hodnocená koncepce je zpracována v kontextu mezinárodních závazků ČR, s respektováním specifických podmínek a potřeb České republiky.

Na vnitrostátní úrovni se PRV soustředí na kvalitní výběr priorit, prioritních oblastí, opatření a podopatření, s cílem optimální distribuce rozpočtu finančního plánu. Finanční nároky na naplnění potřeb venkova obvykle daleko přesahují dostupný rozpočet a proto je věnována značná pozornost uvedenému výběru tak, aby rozpočet PRV přinesl maximální přínos.

V hodnocené koncepci byly v souladu s materiály EU zachovány dlouhodobé strategické cíle, spočívající v přispění ke konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatřením v oblasti klimatu a k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.

V souladu se strategií Evropa 2020 jsou zásadní obecné cíle podpory pro rozvoj venkova na období 2014–2020 podrobněji vyjádřeny prostřednictvím celkem šesti priorit platných pro celou EU, tak jak jsou tyto explicitně uvedeny v Nařízení EZFRV.

V hodnocené koncepci tak jsou uvedeny následující priority:

1. podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,

2. zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků,
3. podpora organizace potravinového řetězce a řízení rizik v zemědělství,
4. obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví,
5. podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu
6. podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.

Uvedené priority jsou rozvinuty stanovením „prioritních oblastí“. Jejich počty se u jednotlivých priorit různí. Celkový počet navržených prioritních oblastí je 17 (tabulka 1).

Tabulka 1 – Počty prioritních oblastí u jednotlivých priorit

Cíle podpory	**Ú d a j**						**Počet celkem**
Priorita č.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	**6**
Počet prioritních oblastí	3	2	2	3	5	2	**17**

V průběhu přípravy zpracování nového PRV proběhly diskuse nad závěry analýz s nevládními organizacemi (OS Gremia) a proběhl první výběr opatření pro zajištění plnění jednotlivých prioritních oblastí. Opatření, navržená v hodnocené koncepci jsou číslována ve shodě s jednotlivými články Nařízení EZFRV. Jejich struktura je taková, že každé z navržených opatření může současně přispívat k plnění několika ze zmíněných priorit či prioritních oblastí.

Charakteristickou vlastností koncepce je zmíněné propojení s komunitárními koncepcemi, s ohledem na jednotnost při rozpracování společného strategického rámce, včetně návrhu zmíněných cílů podpory rozvoje venkova, stanovených Nařízením SSR.

B.4. Zdůvodnění potřeby pořízení

Důvodem pro vypracování nové koncepce je skutečnost, že materiály EU stanoví pro období 2014 – 2020 další programové období pro zpracování programových dokumentů národní úrovně. Hodnocený nový PRV přitom musí zohledňovat i průběžné změny komunitární legislativy a to mj. i upřesňováním navržených opatření.

Strategie výběru těchto opatření odpovídá výsledkům SWOT analýzy a identifikovaným potřebám českého zemědělství, lesnictví, rozvoje venkova a životního prostředí a současně navazuje na existující strategie. Zároveň je z intervenční logiky v níže uvedených schématech patrný příspěvek jak k tematickým cílům vymezeným Nařízením SSR, tak i k zastřešující

strategii Evropa 2020. Strategický rámec pro umožnění realizace hodnocené koncepce tedy z tohoto materiálu (Evropa 2020) vychází a navazuje na Nařízení SSR k financování z Evropských fondů. Vazby tohoto strategického rámce jsou zřejmé z obrázku 1.

Obrázek 1 – Strategický rámec pro II. pilíř Společné zemědělské pollitiky (SZP)- rozvoj venkova

Zdroj: MZe

Z dalších souvisících materiálů EU k dané problematice, byl v listopadu 2012, představen Poziční dokument „Pozice EK k přípravě dohody o partnerství a k přípravě programů ČR pro programové období 2014 – 2020“. Tento prezentuje priority EK pro další využívání prostředků evropských fondů v ČR v novém programovém období 2014-2020. Materiál uvádí pět priorit financování, které budou spolu s fondy dle Nařízení SSR jedním z nejvýznamnějších nástrojů pro vypořádání se s rozvojovými výzvami České republiky a k provádění strategie Evropa 2020.

Zásadním rysem hodnocené koncepce je její návaznost na řadu dalších materiálů, přijatých na komunitární i národní úrovni. V souladu s materiály EU bylo v hodnocené koncepci zdůrazněno zachování dlouhodobých strategických cílů, a to formou pečlivé volby priorit, prioritních oblastí a potřebných opatření pro realizaci těchto cílů.

Uvedený program tak zajišťuje plnění Nařízení EZFRV a blíže specifikuje strategie v jednotlivých prioritách.

Podle výše uvedeného se tedy jedná o koncepci ve smyslu ustanovení §10a zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, kde dotčené území je zjevně tvořeno územím celé České republiky. Potřeba posuzování vlivů na životní prostředí u této koncepce je tak v posledně uvedeném ustanovení zákona dána skutečností, že koncepce stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů a je spolufinancovaná z prostředků fondů EU.

Uvedená koncepce tak podléhá po předložení tohoto Oznámení Zjišťovacímu řízení (§10d citovaného zákona) a posléze (po vydání Závěru zjišťovacího řízení příslušným úřadem) Vyhodnocení vlivů na životní prostředí podle ustanovení § 10e zákona č. 100/2001 Sb.

B.5. Základní principy a postupy (etapy) řešení

Práce na novém programovém dokumentu PRV započaly v několikaletém předstihu před zahájením nového programového období, stanoveného EU na léta 2014 – 2020.

V první polovině roku 2012 proběhly analýzy aktuálního stavu a potřeb pro 6 prioritních oblastí tak, jak byly stanoveny Evropskou komisí (EK) v Nařízení EZFRV.

V druhé polovině roku 2012 docházelo k rozpracování jednotlivých opatření pro zajištění plnění priorit a prioritních oblastí.

V průběhu roku 2013 se předpokládá předložení 1. verze PRV Vládě ČR k odsouhlasení. V harmonogramu přípravy PRV v roce 2013 se tedy předpokládají navazující kroky, a to jak na úrovni EU, tak na národní úrovni.

Na úrovni EU musí být provedeno zejména:

- Projednávání nařízení v rámci trialogu *(I - III. Q 2013)*
- Pravidelná měsíční jednání Výboru pro rozvoj venkova (prováděcí předpisy EK vodítka ke struktuře programového dokumentu, fiche opatření, indikátorové a hodnotící plány, apod.)
- Nepravidelné ad hoc jednání expertní skupiny pro delegované akty
- Cca jednou za čtvrt roku expertní jednání k monitoringu a hodnocení *(únor, červen)*
- Průběžně technické konzultace k nastavení PRV *(průběžně)*
- Předložení PRV ke schválení EK (současně s dohodou a ostatními programovými dokumenty spadajícími do společného strategického rámce) (před předložením předpokládáme průběžné technické konzultace s EK) *(listopad)*

Na národní úrovni musí být provedeno:

- Stanovení hraničních oblastí podpor s dalšími resorty
- Zpracování programového dokumentu (dopracování strategie PRV, zapracování doporučení z 1. až 3. fáze ex-ante hodnocení, systém implementace a finančních toků, Oznámení SEA, vnitřní a meziresortní připomínkové řízení, veřejné projednání SEA, předložení PRV vládě ke schválení aj.)
- Příprava systému pro implementaci PRV (ustavení řídícího orgánu, systém administrace, kontroly a akreditace platební agentury aj.)
- Příprava prováděcích předpisů pro poskytnutí dotace (podmínky pro poskytování dotace, příprava nařízení vlády pro nároková opatření koncepce)

- Nastavení systému monitoringu a hodnocení
- Notifikace veřejných podpor aj.

Co se týče formálního **procesu posouzení vlivů** koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, postup tohoto posouzení je dán ustanoveními § 10a a následujících zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění. Jedná se o následující kroky:

- předložení Oznámení koncepce příslušnému úřadu (Ministerstvo životního prostředí) ve smyslu ustanovení § 10c posledně citovaného zákona,
- zveřejnění Oznámení příslušným úřadem a zajištění vyjádření k němu v průběhu Zjišťovacího řízení,
- vydání Závěru zjišťovacího řízení příslušným úřadem (§ 10d citovaného zákona), v němž tento stanoví obsah a rozsah vyhodnocení, případně požadavek na zpracování variant koncepce,
- zpracování Vyhodnocení návrhu koncepce oprávněnou osobou a jeho předložení příslušnému úřadu ve smyslu ustanovení § 10e výše citovaného zákona,
- zveřejnění Návrhu koncepce vč. Vyhodnocení příslušným úřadem a zajištění vyjádření dotčených správních úřadů a samosprávných celků k němu,
- veřejné projednání Návrhu koncepce včetně zpracovaného Vyhodnocení, jak je předepsáno ustanovením §10f citovaného zákona,
- zpracování zápisu z veřejného projednání, jeho zveřejnění předkladatelem a zaslání příslušnému úřadu,
- vydání Stanoviska příslušného úřadu k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve smyslu ustanovení §10g zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění,
- zveřejnění Stanoviska a jeho rozeslání příslušným úřadem předkladateli a dalším subjektům,
- následné průběžné sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví předkladatelem ve smyslu ustanovení §10h výše citovaného zákona.

Na uvedené kroky posouzení koncepce musí následně navazovat celá řada dalších, stávající legislativou vyžadovaných postupových kroků. Mimo zahrnutí konkretizace koncepce do územně plánovací dokumentace nižších úrovní je to zejména (v projektové fázi) posouzení konkrétního záměru, pokud je to předepsáno, výše citovaným zákonem. U takovýchto záměrů, pokud spadají pod režim zákona č.100/2001 Sb. v platném znění, je obecně nutno aplikovat závazný formální proces hodnocení „EIA“.

Jedná-li se o fakultativní záměry (kategorie II přílohy č. 1 citovaného zákona), je

obligatorní součástí Oznámení, zpracovaných dle přílohy č.3 tohoto zákona, mimo jiné návrh opatření k prevenci, snížení či kompenzaci negativních vlivů záměru na životní prostředí.

Obdobná povinnost je rovněž u obligatorních záměrů, obsažených v kategorii I přílohy č.1 citovaného zákona, a to při zpracování jejich Dokumentací dle přílohy č.4 tohoto zákona.

B.6. Hlavní cíle

Hodnocená koncepce představuje strategický dokument v resortu zemědělství, který mimo jiné nastavuje systém finančních podpor pro vybrané priority, prioritní oblasti a opatření. Jedná se o celostátní koncepci, jejímž hlavním cílem je zajistit plnění priorit strategie Evropa 2020 a tematických cílů Nařízení SSR.

PRV za účelem splnění tohoto cíle navazuje na řadu dalších materiálů přijatých na národní úrovni i úrovni EU. Jedná se o již zmíněnou SZP, Národní politiku VaV, NIS a další.

Program rozvoje venkova ČR se tak stává jedním z nástrojů Společné zemědělské politiky EU, zajišťujících splnění společných cílů SZP, kterými jsou zejména konkurenceschopnost zemědělství, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, opatření v oblasti klimatu a vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Priority pro rozvoj venkova mají vazbu na tématické cíle, specifikované v článku 9 Nařízení SSR k financování z Evropských fondů.

V neposlední řadě je cílem hodnocené koncepce návrh podpor při realizaci koncepce, zejména finanční plán a způsob doplňkového vnitrostátního financování.

Hodnocená koncepce zahrnuje celkem 6 priorit. Každá z priorit zahrnuje několik prioritních oblastí, přičemž tyto prioritní oblasti dále zahrnují řadu navržených opatření a podopatření pro naplnění dané priority. Přehled těchto priorit a prioritních oblastí je tento:

***Priorita 1*.**

Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech

Prioritní oblasti:

a) Podpora inovací a znalostní základny ve venkovských oblastech;

b) Posílení vazeb mezi zemědělstvím a lesnictvím a výzkumem, vývojem a inovacemi;

c) Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

***Priorita* 2.**

Zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků

Prioritní oblasti:

a) Usnadnění restrukturalizace zemědělských, potravinářských a lesnických podniků,

které se potýkají se závažnými strukturálními problémy – zvyšování účinnosti využití výrobních faktorů;

b) Usnadnění generační obnovy v zemědělském odvětví.

Priorita 3.

Podpora organizace potravinového řetězce a řízení rizik v zemědělství

Prioritní oblasti:

a) Lepší začlenění prvovýrobců do potravinového řetězce prostřednictvím programů jakosti, podpory na místních trzích a v krátkých dodavatelských řetězcích, seskupení producentů a mezioborových organizací;

b) Podpora řízení rizik v zemědělských podnicích.

Priorita 4.

Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví

Prioritní oblasti:

a) Obnovu a zachování biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělských činností vysoké přírodní hodnoty, a současného stavu evropské krajiny;

b) Zlepšení vodního hospodářství;

c) Lepší hospodaření s půdou.

Priorita 5.

Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

Prioritní oblasti:

a) Efektivnější používání vody v zemědělství;

b) Efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin;

c) Usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství;

d) Snižování emisí oxidu dusného a metanu ze zemědělství;

e) Podpora pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví;

Priorita 6.

Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech

Prioritní oblasti:

a) Usnadnění diverzifikace, vytváření nových podniků a pracovních míst;

b) Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech (zvýšení vybavenosti, podpora sociálního soužití a spolupráce)

B.7. Přehled uvažovaných variant řešení

Oznamovaná koncepce je navržena v podstatě jako invariantní. To však neznamená, že při jejím rozpracování do dalších navazujících záměrů nebo ÚPD nemůže k variantám (zejména územním) dojít. Tyto budou posuzovány zejména ve fázi projektového řešení, tj. v průběhu procesu podle dílu 2 zákona č. 100/2001 Sb.

V takovéto fázi posuzování vlivů záměru na životní prostředí je u daných činností nebo staveb (kategorie I výše cit. zákona) vesměs povinností předložit i „nástin studovaných hlavních variant“ (§6 odst. 4 zák. č. 100/2001 Sb.).

V případě méně podstatných záměrů staveb nebo činností (kategorie II) si může předložení variant vyžádat příslušný úřad (§7 odst. 5 posledně citovaného zákona).

B.8. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Při posouzení vztahu oznamované koncepce k jiným koncepčním materiálům byly brány v úvahu zejména dokumenty, zpracované na národní a mezinárodní úrovni a platná legislativa ČR.

Zohledněna byla rovněž platná legislativa o PÚR, Územně plánovacích podkladech a Územně plánovací dokumentaci (tj. stavební zákon a jeho prováděcí předpisy). V úvahu byla přitom vzata skutečnost, že koncepce se týká území celé České republiky.

Z **národních** koncepčních dokumentů, s nimiž byla navrhovaná koncepce konfrontována, lze uvést zejména:

- Politika územního rozvoje ČR. MMR Praha, schváleno 07/2009
- Program rozvoje venkova ČR, 2007 – 2013. MZe 12/2011
- Národní strategický plán rozvoje venkova, Leader 06/2011
- Národní inovační strategie ČR. MŠMT, MPO, 2011
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2009-2015. Vláda ČR, 2008
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)
- Státní politika životního prostředí 2011 – 2020 (verse 2010)
- Plán odpadového hospodářství ČR. MŽP 10/2003
- Státní energetická koncepce ČR (aktualizace 2010)
- Dopravní politika České republiky pro léta 2005-2013 (MD ČR, 2005)
- Národní program snižování emisí ČR. MŽP, 06/2007
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky. MŽP, 2005
- Plán hlavních povodí ČR. MZe a MŽP, schváleno 23. 5. 2007

- Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 - 2015
- Ostatní (např. programové dokumenty pro strukturální fondy, OP rybářství)

Zásadní dokumenty **mezinárodní** úrovně:

Právního charakteru

- Sdělení EK Evropa 2020. 3. 3. 2010
- Nařízení EP a Rady o podpoře z EZFRV. Návrh, 12. 10. 2011 (revize 2012)
- Nařízení EP a Rady o fondech, jichž se týká SSR. Návrh, 11. 10. 2011 (změna 2013)

Ostatní

- A Handbook on Environmental Assesment of Regional Development Plans and EU Structural Funds Programmes. EU, 08/1998
- ESDP- Evropské perspektivy územního rozvoje. EU 05/1999
- A Handbook on Environmental Assesment of Regional Development Plans and EU Structural Funds Programmes. EU, 08/1998
- Aarhuská úmluva (Úmluva EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti při rozhodování a právní ochraně ve věcech životního prostředí)

V programovém období 2007-2013 bylo rozhraní mezi jednotlivými fondy nastaveno kombinací dle velikosti obce, obsahu projektu, charakteru podpořeného subjektu a velikosti projektu. Tento systém byl složitý pro poskytovatele podpory i pro žadatele a náročný na koordinaci mezi resorty.

Pro nový programový cyklus 2014 – 2020 je stanovena doplňkovost PRV vůči kohezní politice a Společné rybářské politice (OP Rybářství). Jako nejvhodnější řešení pro nastavení rozhraní se jeví tematické vymezení ve vazbě na příjemce podpory (kapitola 13.1 PRV).

Mimo dále uvedené možné kumulace koncepce lze uvést i potřebu identifikace rozhraní těchto koncepcí. V takovýchto případech lze v současné době u některých koncepcí konstatovat překryv priorit (PRV a Strategie ochrany biologické rozmanitosti), potřebu zpřesnění rozhraní (MŽP -kompostárny, protierozní opatření), případně protichůdné zájmy koncepcí (TEN-T a ochrana půdního fondu).

Co se týče možné kumulace koncepce s jinými záměry, tuto lze teoreticky předpokládat až ve fázi projednávání jednotlivých konkrétních staveb nebo činností.

Kumulace s konkrétními záměry v území, jakmile tyto budou známy, lze předpokládat např. při výstavbě nových podniků a zařízení, včetně potřebné infrastruktury (priorita 6), při intenzifikaci hospodaření v lesích (priorita 2), při výstavbě protipovodňových opatření (priorita 4) a u dalších staveb a činností. Nevhodné důsledky koncepce na ochranu životního prostředí by mohly (spíše výjimečně) nastat při nešetrném provádění opatření koncepce v územích NATURA 2000, při intenzivním hnojení a používání chemických přípravků (vliv na vzácné

plevele) či při intenzivních technologiích sečení (usmrcování bezobratlých, ztráta biotopu při velkoplošné seči, apod.). Přitom travní porosty na zemědělské půdě, které vykazují vysokou druhovou různorodost, představují rozlohu přibližně 400 tis. ha (z celkem 984 tis. ha porostů na ZPF). Z nich část se nachází ve velkoplošných zvláště chráněných územích (CHKO a NP) a část ve volné krajině (v současné době bez adekvátní ochrany).

V současné fázi hodnocení vlivů koncepce nelze kumulace s konkrétními záměry v území pro jejich neznalost predikovat.

B.9. Předpokládaný termín dokončení

Pro kompletaci Programu rozvoje venkova na období 2014 – 2020 musí být na národní úrovni zajištěno:

a/ Vlastní zpracování programového dokumentu vč. ex-ante hodnocení, hodnocení SEA a potřebného vnitřního a meziresortního připomínkového řízení.

b/ Příprava systému pro implementaci PRV (ustavení řídícího orgánu, systém administrace, kontroly a akreditace platební agentury aj.)

c/ Příprava prováděcích předpisů pro poskytnutí dotace (podmínky pro poskytování dotace, příprava nařízení vlády pro nároková opatření koncepce)

Po realizaci bodu a/ bude dokument PRV předložen vládě. Dohotovení koncepce i jejího hodnocení v materiálu SEA a následné předložení vládě ČR ke schválení se předpokládá cca v průběhu srpna 2013.

Předložení PRV ke schválení EK (současně se Smlouvou a ostatními programovými dokumenty spadajícími do společného strategického rámce) se předpokládá v průběhu listopadu 2013.

B.10. Návrhové období

Oznamovaná koncepce může mít při své realizaci následnou vazbu rovněž na Politiku územního rozvoje (PÚR) a dále zejména na územně plánovací podklady, resp. dokumentace, zejména v krajském a místním měřítku (ÚAP, ZÚR, ÚPn). Koncepce představuje strategický dokument v resortu zemědělství. Jakožto dokument celostátního charakteru navazuje tento na řadu dalších materiálů, přijatých na komunitární i národní úrovni.

Jejím cílem je zlepšení podmínek pro kvalitní plnění priorit strategie Evropa 2020 a tematických cílů Nařízení SSR (Společného strategického rámce). Tím by mělo být zajištěno rovněž plnění cílů Společné zemědělské politiky EU s vyváženým územním rozvojem venkovských oblastí a zvýšenou konkurenceschopností resortu, při respektování udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.

Vlastní návrhové období PRV je dáno programovým cyklem výše zmíněných materiálů EU (Nařízení SSR a další), kdy tento je nově stanoven právě na období let 2014 – 2020.

B.11. Způsob schvalování

Oznamovaná koncepce musí v první fázi projít mj. hodnocením jejího vlivu na životní prostředí a veřejné zdraví, jak bylo zmíněno výše. Přitom musí být zachován postup předepsaný platnou legislativou, zejména zákonem č. 100/2001 Sb. v platném znění. Přehled jednotlivých kroků posouzení vlivů podle citovaného zákona je v tabulce 2.

Tabulka 2 - Přehled základních kroků posouzení koncepce podle zákona č.100/2001 Sb.

Obsah kroku	Zajišťuje	Ustanovení zákona č. 100/2001 Sb.	Poznámka
předložení Oznámení	předkladatel	§ 10c	předkladatel (zde Ministerstvo zemědělství)
provedení zjišťovacího řízení a vydání jeho závěru	příslušný úřad	§ 10d	příslušný úřad (zde MŽP)
zpracování Vyhodnocení koncepce	oprávněná osoba	§ 10e	
zveřejnění Návrhu koncepce vč. Vyhodnocení a zajištění vyjádření k němu	příslušný úřad	§ 10f	
veřejné projednání Návrhu koncepce	předkladatel	§ 10f	Vyhodnocení je součástí Návrhu koncepce
rozeslání a zveřejnění zápisu z veřejného projednání	„	§ 10f	
vydání stanoviska k Návrhu koncepce, vč. jeho zveřejnění	příslušný úřad	§ 10g	
průběžné sledování vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví	předkladatel	§ 10h	

Po vydání souhlasného Stanoviska příslušného úřadu (Ministerstvo životního prostředí) ve smyslu ustanovení § 10h citovaného zákona je možné přistoupit ke schválení této koncepce. Schválení přísluší vládě ČR, která má v kompetenci rozhodování v obdobných věcech celostátního charakteru. Schválení bude provedeno formou usnesení vlády ČR.

Vlastní programový dokument bude v závěrečné fázi schvalovat EK, s možností připomínek k podkladovým materiálům (vč. SEA).

C. ÚDAJE O DOTČENÉM ÚZEMÍ

C.1. Vymezení dotčeného území

Hodnocená koncepce je celostátního charakteru, s návazností na celoevropské strategie. Dotčeným územím, na němž se koncepce nachází, je tedy celá Česká republika.

C.2. Výčet dotčených územních samosprávných celků, které mohou být koncepcí ovlivněny

Vzhledem ke zmíněnému rozsahu koncepce je nutno konstatovat, že dotčenými územními samosprávnými celky jsou jak celky jednotlivých krajů (NUTS 3), tak i obvody obcí. Vzhledem k tomuto rozsahu je racionální uvažovat jako dotčené samosprávné celky pouze kraje ČR. Jedná se o následujících 14 celků (krajů), seřazených dle rozlohy:

- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Jihomoravský
- Kraj Vysočina
- Moravskoslezský
- Ústecký
- Olomoucký
- Královéhradecký
- Pardubický
- Zlínský
- Karlovarský
- Liberecký
- Hlavní město Praha

Podle jednotlivých složkových zákonů mají řadu kompetencí, včetně kompetencí krajů, rovněž újezdní úřady ve vojenských újezdech. V současné době existuje na území ČR celkem 5 vojenských újezdů, a to (stav 03/2007):

- Vojenský újezd Boletice, okres Český Krumlov, Jihočeský kraj, sídlo újezdu: Boletice (základní sídelní jednotka na území vojenského újezdu), 219 km^2, 276 obyvatel
- Vojenský újezd Brdy (má být zrušen), okres Příbram, Středočeský kraj, sídlo újezdu: Jince (mimo území vojenského újezdu), 260 km^2, 50 obyvatel
- Vojenský újezd Březina, okres Vyškov, Jihomoravský kraj, sídlo újezdu: město Vyškov (mimo území vojenského újezdu), 158 km^2, 6 obyvatel
- Vojenský újezd Hradiště, okres Karlovy Vary, Karlovarský kraj, sídlo újezdu: město Karlovy Vary (mimo území vojenského újezdu), 332 km^2, 605 obyvatel
- Vojenský újezd Libavá, okres Olomouc, Olomoucký kraj, sídlo újezdu: Město Libavá (které však není městem ani obcí, ale katastrálním územím v rámci vojenského újezdu), 327 km^2, 1174 obyvatel

C.3. Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Česká republika je vnitrozemský stát střední Evropy, sousedící na západě s Německem (délka hranice 810 km), na severu s Polskem (762 km), na východě se Slovenskem (252 km) a na jihu s Rakouskem (466 km). Rozkládá se na území tří historických zemí (Čech, Moravy a části Slezska) na ploše 78 867 km^2. V roce 2012 v Česku žilo přibližně 10,5 milionu obyvatel. Hlavním městem je Praha. Administrativně se ČR dělí na 14 samosprávných krajů. Jejich situování je zřejmé z obrázku 2.

Obrázek 2 – Dělení ČR na jednotlivé kraje (NUTS 3)

Česká republika je demokratický právní stát s liberálním státním režimem a politickým systémem založeným na svobodné soutěži politických stran a hnutí. Česká republika je členem OSN, NATO, OECD, WTO, Rady Evropy, OBSE, EEA, Evropské celní unie, EU, Schengenského prostoru a Visegrádské skupiny.

C.3.1. Charakteristika území

Území, řešené v oznamované koncepci se nachází ve středu Evropy, takže bezprostředně sousedí se čtyřmi státy (Německo, Rakousko, Slovensko a Polsko). Hodnocená koncepce bere na tuto skutečnost zřetel.

Nejníže položené místo v ČR je vodní tok Labe na odtoku z ČR v nadmořské výšce 115 m n. m. Nejvýše položené místo je Sněžka, 1602 m n. m. Z celkové plochy Česka leží

52 817 km^2 (67 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km^2 (32 %) ve výšce 500 až 1 000 m a pouze 827 km^2 (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m; střední nadmořská výška činí 430 m.

Podnebí ČR se vyznačuje vzájemnou interakcí oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno převládajícím západním prouděním a intenzívní cyklonální činností, která způsobuje časté střídání počasí a poměrně hojné srážky.

Z hlediska fyzicko-geografického leží ČR na rozhraní dvou horských soustav. Západní a střední část vyplňuje Česká vysočina, mající převážně ráz pahorkatin až vrchovin (Šumava, Český les, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Králický Sněžník, Jeseníky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty (Beskydy).

Zemědělství ČR je charakteristické duální strukturou výroby, kdy většina podniků (87%) hospodaří pouze na 30% ZPF ČR, zatímco zbylých 13 % podniků hospodaří na zbylé většině (70 %) ZPF. Zemědělský půdní fond, na němž tyto podniky hospodaří, je přitom z převážné části (cca 76%) najatý.

České zemědělství vykazuje z evropského pohledu jednu z nejnižších hustot jednotlivých kategorií zvířat na obhospodařovanou plochu ZPF, přičemž pokles byl ještě podpořen rušením řady velkochovů (vepříny, kravíny) v letech 2006 – 2010.

Uvedené nepříznivé skutečnosti a trendy významně souvisí i s nepříznivou věkovou strukturou zaměstnanců v tomto resortu.

Významné rozdíly se projevují v porovnání s věkovou strukturou celkové zaměstnanosti v národním hospodářství (NH) ČR, kdy podíl pracovníků ve věku do 44 let na celkovém počtu pracovníků činil v roce 2010 v NH 60 %, zatímco v zemědělství činil tento podíl jen 45 % (obrázek 3).

C.3.2. Klima, ovzduší

Na hodnoceném území převládá po větší část roku proudění západních směrů, které přináší na území vlhčí vzduchové hmoty. Střetávají se zde vlivy Atlantského oceánu od západu a euroasijského kontinentu z východu, tedy vlhčího oceánického klimatu s klimatem kontinentálním.

Vzhledem k rozsáhlosti území zde lze prakticky nalézt třináct teplotních oblastí. Nejteplejší oblasti (T4) jsou vesměs v údolních nivách vodních toků Morava a Labe. Běžnou nejchladnější oblastí v ČR je CH4, vyskytující se spíše v hornatých územích okrajů ČR.
Oblast T4 je charakteristická velmi dlouhým létem, velmi teplým, velmi suchým a velmi krátkým přechodným obdobím s teplým jarem a podzimem. Typická je krátká, mírně teplá, suchá až velmi suchá zima s velmi krátkým trváním sněhové pokrývky.

Rozsah základních klimatologických ukazatelů pro obě krajní oblasti (T4 a CH4) udává následující tabulka 3.

Obrázek 3 - Věková struktura pracovníků v zemědělství a v národním hospodářství (NH)

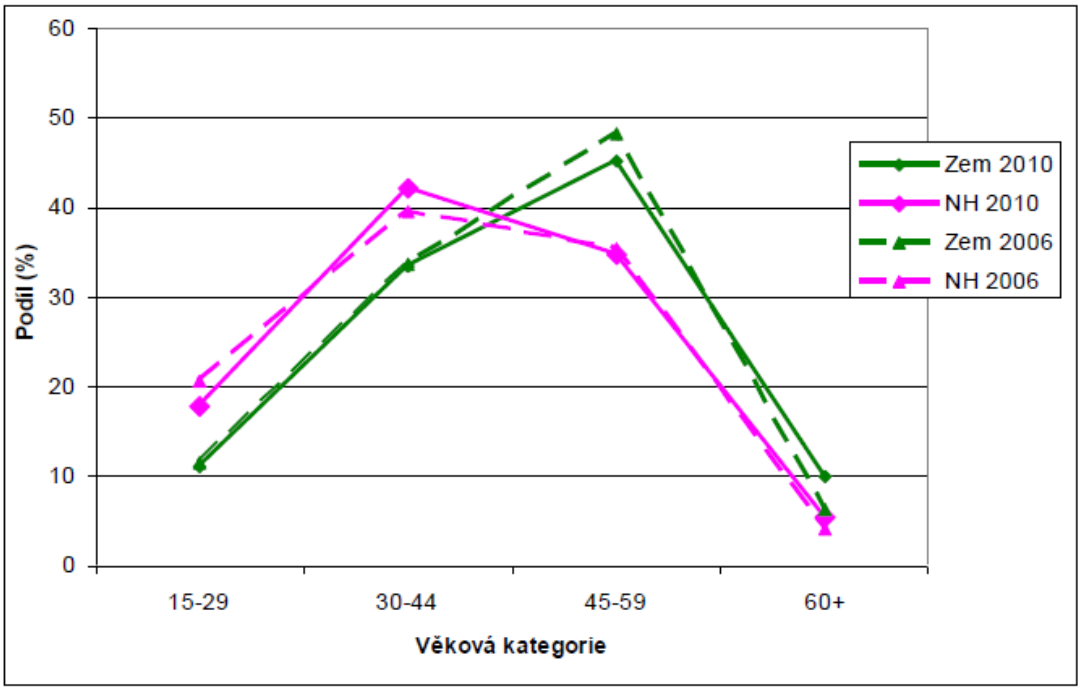

Zdroj:ČSÚ

Tabulka 3 - Rozsah klimatických charakteristik ČR

Název jevu	T4	CH4
Počet letních dnů	60 – 70	0 – 20
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	170 – 180	80 – 120
Počet mrazových dnů	100 – 110	160 – 180
Počet ledových dnů	30 – 40	60 – 70
Průměrná teplota v lednu	-2 – -3	-6 – -7
Průměrná teplota v červenci	19 – 20	12 – 14
Průměrná teplota v dubnu	9 – 10	2 – 4
Průměrná teplota v říjnu	9 – 10	4 – 5
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	80 – 90	120 – 140
Srážkový úhrn ve vegetačním období	300 – 350	600 – 700
Srážkový úhrn v zimním období	200 – 300	400 – 500
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	40 – 50	140 – 160
Počet dnů zamračených	110 – 120	130 – 150
Počet dnů jasných	50 – 60	30 – 40

Zdroj: Quitt, 1971

Jak je z tabulky zřejmé, dochází od nejchladnější jednotky CH4 k jednotce T4 k postupnému prodlužování léta a přechodu od vlhkého k teplému a suchému klimatu. Postupné změny klimatu v posledních desetiletích sebou přináší relativně četnější výskyt

extrémních povětrnostních jevů, jako jsou přívalové deště (následované povodněmi) nebo naopak dlouhá období sucha. Tyto výkyvy v množství srážek a zejména v nárůstu průměrné roční teploty v posledních desítiletích přitom nelze podceňovat (obrázek 4).

Obrázek 4 – Dlouhodobý vývoj teploty a srážek (srovnání s 1961 – 1990, resp. až 2011)

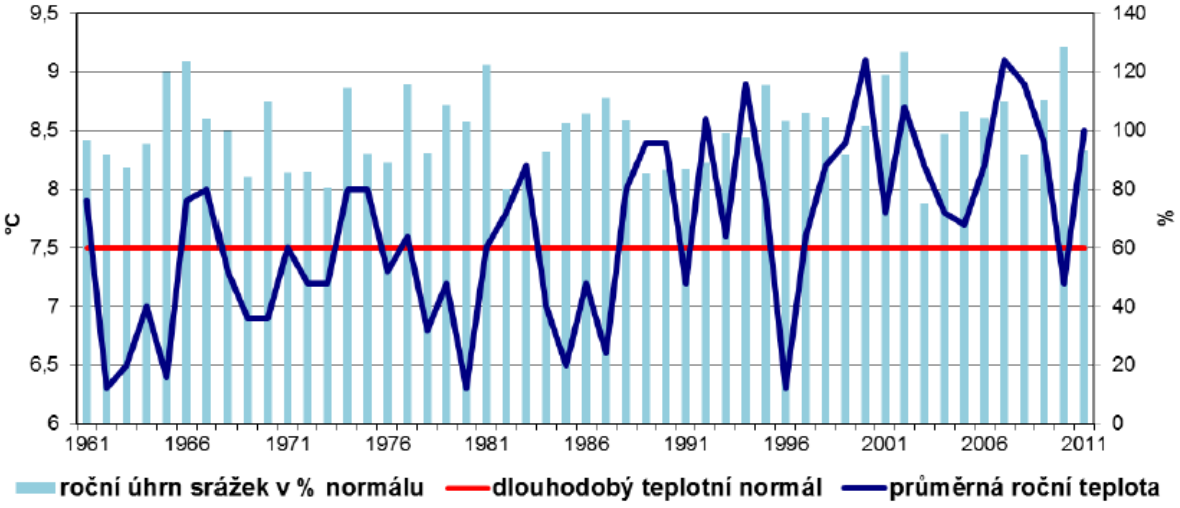

Zdroj: ČHMÚ

Podle uvedeného lze očekávat, že průběžné zvyšování teploty vzduchu způsobí prodloužení vegetačního období, a to ze stávajících průměrných 215 dnů (rok 1961-1990) na cca 229 dnů v období 2010-2039 a cca 256 dnů v období 2070-2099. Přitom není vyloučeno prohloubení řady negativních jevů, jako je vodní eroze, sucha, povodně atd. V zemědělství ještě nebyly dostatečně nastartovány přípravy adaptačních opatření, která by redukovala negativní dopady očekávaných projevů klimatické změny na zemědělství.

Kvalitu ovzduší na území ČR výrazně ovlivňuje rozsah tohoto území. Negativní vliv na ovzduší mají zejména emise z lokálních zdrojů a emise z dopravy. Nejvyšší koncentrace škodlivých látek jsou v ovzduší při špatných rozptylových a povětrnostních podmínkách (např. inverzních stavech) a v chladnější polovině roku.

Na celkových emisích ČR se zemědělství podílí 5,6%, z toho 3% (r. 2011) na skleníkových plynech CO_2, CH_4, a N_2O, které mohou pozvolna ovlivňovat i klima území. Celkové emise ze zemědělství v posledních 20 letech mírně klesají, a to meziročně o 1,9 %. Jedná se o trend cca od roku 1990 (kdy byly emise ze zemědělství zhruba o 50 % vyšší než v roce 2010), související mj. s výrazným poklesem živočišné výroby.

Ze skleníkových plynů *oxid uhličitý* se v zemědělských provozech uvolňuje při používání fosilních paliv pro vytápění budov i ze spalování pohonných hmot pro zemědělské stroje. CO_2 se také uvolňuje při rozkladu půdní organické hmoty (součást bioplynu) i při procesech spojených s výrobou hnojiv a krmiv. Příčinami tohoto stavu jsou zejména vysoké zornění a utužení půd, způsobující zvýšenou spotřebu pohonných hmot a dále tepelné ztráty u

vytápěných budov či převažující využívání neobnovitelných zdrojů energie. ČR výrazně převyšuje EU v případě emisí na obyvatele či na HDP. Z toho plyne, že v ČR stále existují značné rezervy pro další snižování emisí skleníkových plynů**.** Podíl CO_2 na emisích ze zemědělství průběžně klesá.

Emise amoniaku ze zemědělství mají původ především ze živočišné výroby, přičemž tyto v ČR dlouhodobě klesají. Důvodem je zejména pokles stavů hospodářských zvířat (prasata, hovězí dobytek), který byl dramatický zejména v devadesátých letech minulého století. V současné době dosahuje úroveň produkce amoniaku 67,5 kt/rok. Čisté emise ze zemědělství představovaly 1990 celkem 12 307 t CO_2/rok zatímco v roce 2009 jen 1 014 t/rok.

Stav ovzduší v ČR monitorují desítky monitorovacích zařízení. Každoročně je hodnoceno plnění imisních limitů, daných zákonem č. 201/2012 Sb. (tabulka 4).

Tabulka 4 - Platné limity pro znečišťující látky dle přílohy 1 zákona č. 201/2012 Sb.

Znečišťující látka	Doba průměrování	Hodnota imisního limitu, µg/m^3
SO_2	1 hodina	350
	24 hodin	125
PM_{10}	24 hodin	50
	1 rok	40
$PM_{2,5}$	1 rok	25
Benzen	1 rok	5
NO_2	1 hodina	200
	1 rok	40
Znečišťující látka	**Doba průměrování**	**Cílový imisní limit**
Arsen	1 rok	6 ng/m^3
Kadmium	1 rok	5 ng/m^3
Benzo-a-pyren	1 rok	1 ng/m^3
O3 – troposférický ozon	8 hodin	120 µg/m^3

Na území ČR je dle údajů MŽP za rok 2011 jednoznačně nejhorší situace v Moravskoslezském kraji a v aglomeraci hl. m. Praha, kde došlo k překročení imisních limitů (LV) pro PM_{10} (denní i roční limit), benzen a NO_2 (roční IL). Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 5. Grafické znázornění těchto oblastí za rok 2011 je na obrázku 5.

C.3.3. Geomorfologie

Podle geomorfologického členění ČR (DEMEK 1987) se Česká republika nachází na území čtyř geomorfologických provincií. Zdaleka největší rozsah z nich má Česká vysočina, k níž náleží 3/4 území ČR (celé Čechy a západní část Moravy a Slezska až k Brnu a Ostravě). Jihovýchodní a východní část českého území patří k Západním Karpatům. Zbylé dvě provincie zasahují pouze malou část českého území. Na jihovýchodě je to Dolnomoravským úvalem Západopanonská pánev, na severovýchodě Opavskou pahorkatinou Středoevropská nížina.

K největší provincii Česká vysočina náleží následující subprovincie:

- Šumavská subprovincie
- Česko-moravská subprovincie

- Krušnohorská subprovincie
- Krkonošsko-jesenická subprovincie (Sudetská subprovincie)
- Poberounská subprovincie
- Česká tabule

Tabulka 5 - Území s překročenými imisními limity (% plochy), r. 2011

Zóna, Aglomerace	PM_{10} (r IL)	PM_{10} (d IL) (36. max)	NO_2 (r IL)	Benzen (r IL)
Aglomerace hl. m. Praha	-	70,92	0,96	-
Zóna Středočeský kraj	0,02	37,84	-	-
Zóna Jihočeský kraj	-	0,05	-	-
Zóna Plzeňský kraj	-	0,09	-	-
Zóna Karlovarský kraj	-	0,12	-.	-
Zóna Ústecký kraj	-	58,14	-	-
Zóna Liberecký kraj	-	1,67	-	-
Zóna Královéhradecký kraj	-	0,49	-	-
Zóna Pardubický kraj	-	2,90	-	-
Zóna kraj Vysočina	-	-	-	-
Zóna Jihomoravský kraj	-	14,74	0,01	-
Aglomerace Brno	-	39,19	2,45	-
Zóna Olomoucký kraj	-	49,01	-	-
Zóna Zlínský kraj	-	54,14	-	-
Aglomerace Moravskoslezský kraj	10,46	63,96	-	0,13
Česká republika	**0,72**	**21,76**	**0,01**	**0,01**

Zdroj: MŽP

C.3.4. Hydrologické poměry

Česká republika představuje z hlediska hydrografické pozice prakticky střechu Evropy, je významnou pramennou oblastí evropského kontinentu. Nachází se na hlavním evropském rozvodí – patří do úmoří Severního (povodí Labe), Baltského (povodí Odry) a Černého moře (povodí Dunaje).

Podle toho rozdělujeme ČR na tři hlavní evropská povodí:

Povodí Labe - zahrnuje skoro celé Čechy s hlavními toky Labe a Vltava a odvádí vody do Severního moře,

Povodí Dunaje - zahrnuje jižní příhraniční oblasti Čech celou střední a jižní Moravu s hlavními toky Morava a Dyje,

Povodí Odry - zahrnuje severní oblasti Moravy a kousky příhraničního území na severu Čech.

Mezi nejvýznamnější problémy ve vztahu k zemědělství patří zejména urychlený odtok vody z krajiny, redukující požadovaný malý koloběh vody a posilující výskyty sucha v některých regionech, dále znečištění vod, ztráta vodních ekosystémů, zásobování obyvatelstva vodou a čištění odpadních vod.

Obrázek 5 - Překročení imisních limitů, rok 2011 (prakticky denního limitu PM_{10})

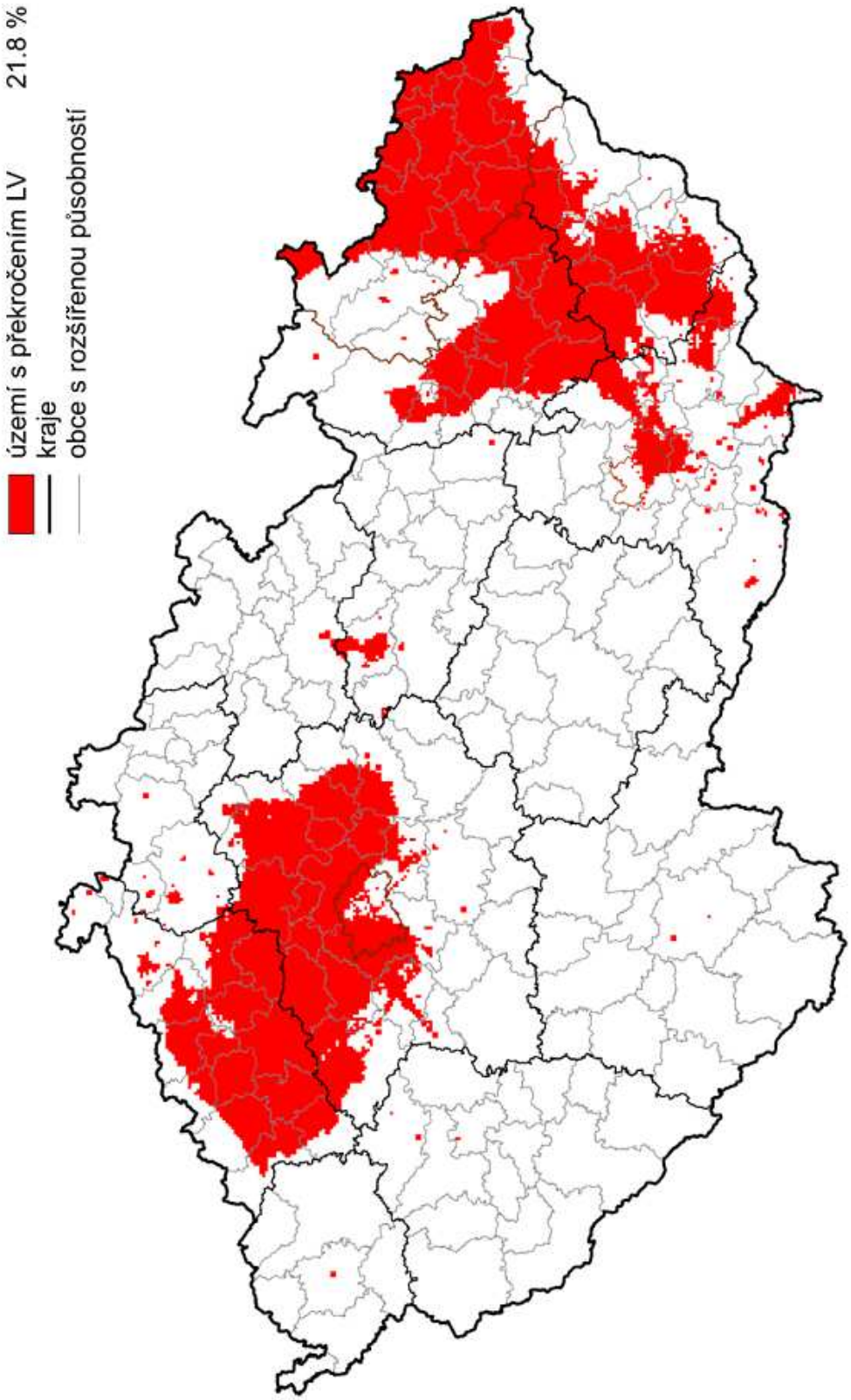

Poloha ČR je přitom specifická tím, že průměrně cca 95 % vody odtékající z území ČR pochází ze srážek a jen 5 % k nám přiteče z okolních zemí. Klesající vydatnost vodních zdrojů je třeba řešit optimalizací užívání odebrané vody a podporou vsaku srážkových vod.

V současné době již některé regiony ČR (zejména Jižní Morava, Rakovnicko) trpí obdobími nedostatku vody, přičemž se důsledky těchto jevů odráží také v zemědělské produkci.

Z predikcí dopadů klimatických změn (dle průměrného scénáře vývoje teplot) na jednotlivá hydrologická povodí do roku 2030 vyplynulo, že na většině našeho území nebudou ze 40-70 % pokryty povolená množství odběrů povrchových vod.

Mimo agrotechnická opatření pro řešení tohoto stavu byla přijata i legislativní opatření podporující zadržení vody v krajině (§§20, 21 vyhl. č. 501/2006 Sb., §5 vodního zákona aj.).

Z hlediska kvality povrchových vod již dochází ke stagnaci klesajícího trendu jakosti vody ve vodních tocích v základních sledovaných ukazatelích dle ČSN 75 7221. Meziročně, v období 2010–2011, došlo např. oproti období 2009–2010 k mírnému zhoršení jakosti vody (ve všech případech ovšem pouze o jednu třídu), než k jejímu zlepšení.

Celkem bylo v roce 2011 zařazeno do IV. a V. třídy jakosti 6 396 km (11,8 %) délky vodních toků ve správě podniků Povodí, s.p.

Dlouhodobě zhoršená jakost toků na jižní Moravě (Trkmanka, Kyjovka, Litava) a některých toků v Polabí (Vlkava, Mrlina, Pšovka) souvisí s tím, že se jedná o méně vodné toky, do kterých je ale vypouštěno relativně vyšší znečištění. Omezena je tak jejich samočisticí schopnost, a to zvláště v případech jejich regulace.

Kvalitativní stav těchto vod dokumentuje obrázek 6.

Jak je z obrázku zřejmé, je většina hodnocených úseků vodních toků klasifikována v I. až III. třídě jakosti vod. U všech sledovaných ukazatelů znečištění (BSK_5, $CHSK_{Cr}$, $N\text{-}NO_3^-$, $P_{celk.}$, Cd, adsorbovatelné organicky vázané halogeny (AOX), termotolerantní koliformní bakterie (FKOLI) a chlorofyl) došlo v letech 1993–2010 např. v povodí Labe ke snížení průměrných ročních koncentrací ve vodních tocích.

Poměrně dobře se daří, v souvislosti se snižováním množství vypouštěného znečištění z bodových zdrojů, v povodí Labe a Odry snižovat koncentrace a zamezovat překračování norem environmentální kvality (NEK – RP) pro *organické znečištění* a celkový fosfor. Z dlouhodobého pohledu došlo ke snížení koncentrace BSK_5 na 61,1 % hodnoty roku 1993 a u $CHSK_{Cr}$ na 68,6 %.

Pokles vnosu *fosforu* byl podpořen i poklesem aplikace fosforečných hnojiv v zemědělství. Přesto je fosfor i nadále hlavním faktorem způsobujícím eutrofizaci. Část fosforu pochází i z plošných zdrojů znečištění a takový typ znečištění lze jen obtížně odstraňovat.

Obrázek 6 – Jakost vody v tocích ČR, rok 2010-2011

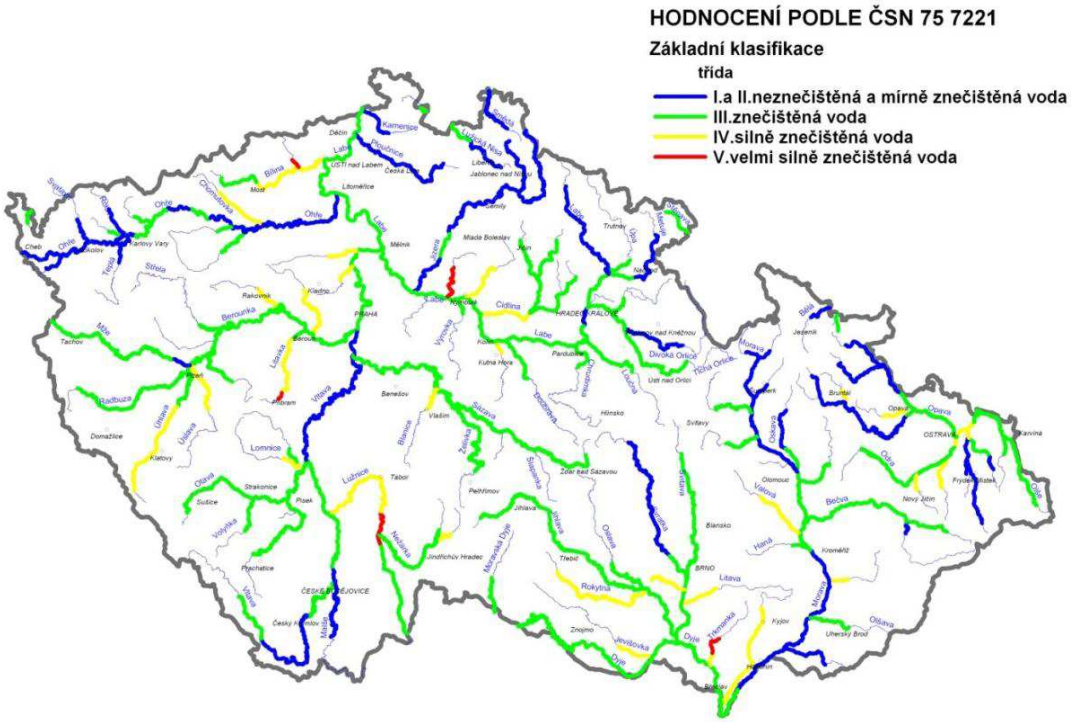

Zdroj: VÚV T.G.M.

Koncentrace <u>*dusičnanového dusíku*</u> oproti fosforu klesla pouze na 76,0 % hodnoty z roku 1993 a v posledních letech má spíše kolísající trend. Meziročně došlo k poklesu koncentrace dusičnanů z 3,0 na 2,7 mg.l^{-1}. Významným zdrojem dusíku jsou mimo atmosférické depozice a splaškových vod i dusíkatá hnojiva, a i když je jejich spotřeba oproti období před rokem 1990 výrazně nižší, dochází v posledních dvaceti letech téměř ke kontinuálnímu nárůstu jejich spotřeby.

Jelikož je zdrojem dusičnanového dusíku obecně spíše plošné znečištění, je meziroční zvyšování jeho koncentrace ve vodních tocích částečně vázáno na více vodné roky, kdy dochází k většímu splachu z půdy. Dlouhodobý trend snižování dusíkatého znečištění souvisí mj. se snižováním emisí dusíku z živočišné výroby (rušení vepřínů, drůbežáren a kravínů).

V případě podzemních vod lze konstatovat, že u mělkých vrtů došlo ke zlepšení v procentuálním zastoupení objektů s překročením limitů B nebo C (podle Metodického pokynu MŽP z 15. 9. 1996 část 2 – Kriteria znečištění zemin a podzemní vody).

Výrazné zlepšení nastalo ve skupině objektů hlubokých vrtů a pramenů.

C.3.5. Ochrana přírody

Na hodnoceném území ČR se nachází celá řada velkoplošných i maloplošných zvláště chráněných území (ZCHÚ), a stejně tak území chráněná v rámci soustavy NATURA 2000. Jedná se o území podle legislativy Evropského společenství, konkrétně podle směrnice č.

79/409/EEC o ochraně volně žijících ptáků a směrnice č. 92/43/EEC o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. V rámci ČR je soustava chráněných území NATURA 2000 tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO).

Celkové počty uvedených území v ČR jsou tyto:

Národní parky …….4
CHKO…….. 25
EVL……1084 (zařazené do evropského seznamu, nař. vl.č. 208/2012 Sb.)
PO……41

Situování velkoplošných ZCHÚ (NP, CHKO) na území ČR je zřejmé z obrázku 7.

Národní parky

Největší část území, vylučovaného z možnosti užití intenzivních technologií v rostlinné a živočišné výrobě a zavádění intenzivních chovů zvěře (nepůjde-li o výjimku) z titulu zákona č. 114/1992 Sb., tvoří území národních parků (§§ 16, 43 zák.č. 114/1992 Sb.). Obdobně I. zóny NP patří mezi území vylučované z možnosti hnojení (kejda, silážní šťávy).

Na území ČR se v současnosti nachází čtyři národní parky, a to:

- Šumava
- Podyjí
- Krkonošský národní park
- České Švýcarsko

Území národních parků představuje celkem rozlohu 1 185,6 km^2, což činí cca 1,5% území celé ČR. První zóny těchto národních parků, kde jsou uvedená omezení (nebude-li udělena výjimka) zaujímají obvykle 10-20% celkové rozlohy NP.

Chráněné krajinné oblasti

I. (resp. i II.) zóny chráněných krajinných oblastí patří mezi největší část území, vylučovaného z možnosti hnojení (kejda, silážní šťávy) a zavádění intenzivních chovů zvěře (živočišné farmy, bažantnice), nepůjde-li o povolení výjimky z titulu posledně uvedeného zákona. Uvedené regulativy odpovídají i omezením doporučeným na většině území krajů ČR, a to v souladu s metodickými pokyny a ustanoveními (§§ 26, 43) zákona č. 114/1992 Sb.

Na území ČR se v současnosti nachází celkem 25 CHKO. Jejich celková rozloha činí 10 416,12 km^2, což je 13,21% plochy území ČR. Na jejich území dochází nezřídka (v blízkosti urbanizovaných prostorů) k významným záborům zemědělské a ostatní půdy v důsledku nové zástavby, která je spojena s novými nároky na infrastrukturu (inženýrské sítě, komunikace,

Obrázek 7- Národní parky a chráněné krajinné oblasti ČR

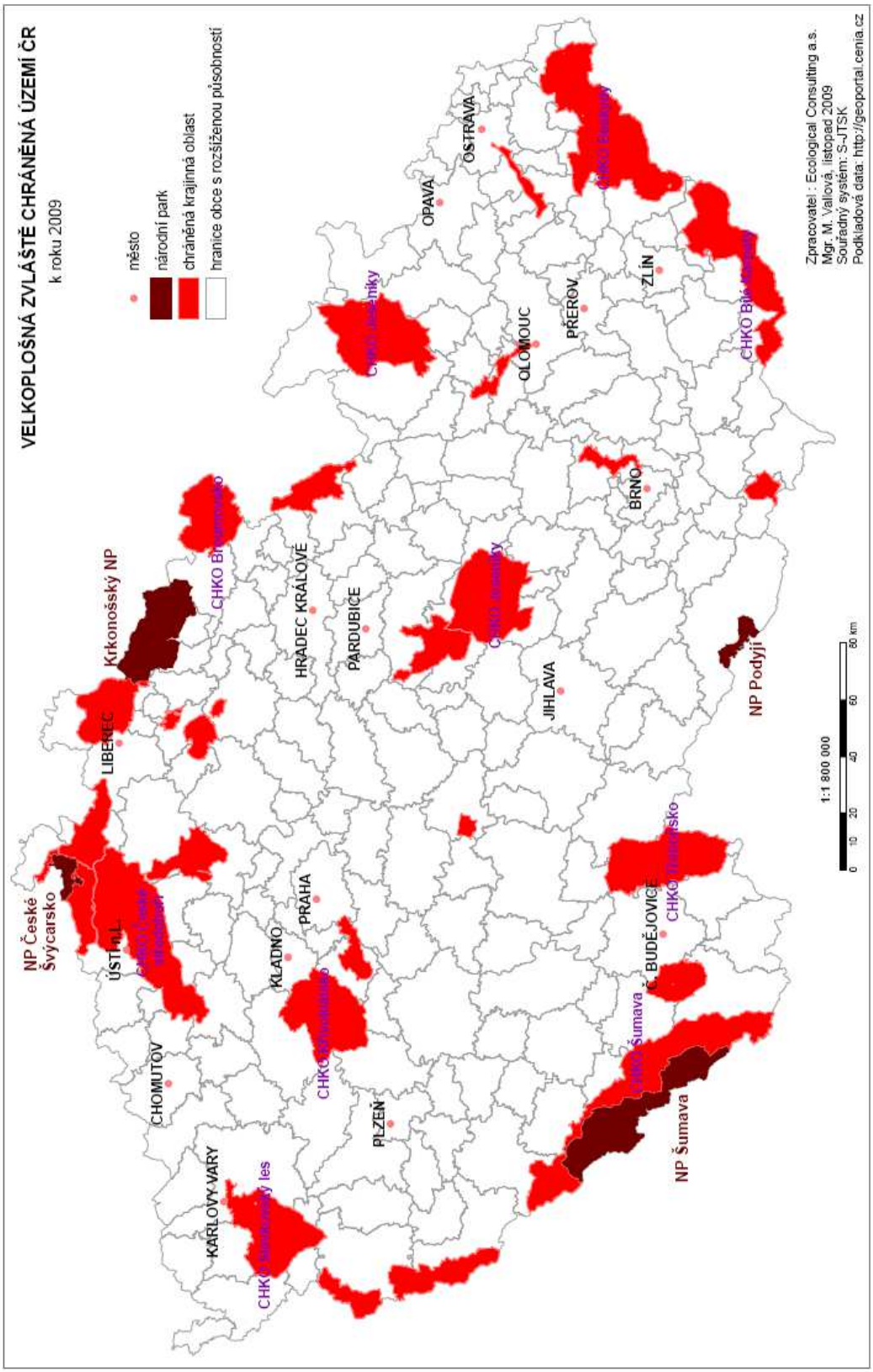

skládky odpadů, zásobování vodou aj.). Tento jev může by mohl nastat i u některých projektů či opatření hodnocené koncepce s tím, že uvedená výstavba se často podílí na snížení retenčních schopností krajiny, na ztrátě často nejkvalitnější zemědělské půdy a obvykle vede i k úbytku biotopů pro volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny.

Tam, kde se zvláště chráněné území nenachází, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem **přírodní park** (§12 zák.č. 114/1992 Sb.) a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území. Aktuálně je (podle počtu v jednotlivých krajích) evidováno celkem 141 přírodních parků. V současné době jsou nejspornějšími zásahy do krajinného rázu velkoplošné terénní úpravy a stožárové stavby.

Co se týče významných krajinných prvků (dále jen VKP), je nutno je při realizaci hodnocené koncepce respektovat v souladu se závaznými stanovisky jednotlivých orgánů ochrany přírody.

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je vymezován na základě zákona č.114/1992 Sb. a je charakterizován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů. ÚSES umožňuje uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivě působí na okolní, méně stabilní části krajiny, a vytváří tak základ pro její mnohostranné využívání. Vymezení ÚSES stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství.

Rozlišují se tři úrovně ÚSES: lokální, regionální a nadregionální. V ČR se nalézají všechny uvedené prvky ÚSES, a tyto je nutno v následných krocích, při realizaci jednotlivých opatření/fichí koncepce respektovat.

Mezi možné riziko při nešetrné realizaci opatření koncepce patří mj. snižování **biologické diverzity**, tj. počtu druhů fauny i flory. V současnosti je věnována pozornost především důvodům, které k tomuto snižování vedou.

Způsoby hospodaření v zemědělství představují plošně nejvýznamnější faktory ovlivňující stav ekosystémů i stanovišť, a to včetně druhů, které je tvoří. Dle zprávy Evropské komise (EK) jsou na 17 % rozlohy ČR dosud zachována stanoviště, která lze klasifikovat jako přírodní. Jejich stav je však převážně nepříznivý (74%), přičemž stav jednotlivých typů stanovišť se liší v závislosti na míře jejich ovlivnění a zranitelnosti.

V případě *hospodaření na ZPF* se cca 45% druhů vyšších rostlin a 26% mechorostů nachází v některém stupni ohrožení (trvalé travní porosty, nevhodné seče, hnojení, chemické přípravky aj.). Důsledkem jsou nevhodné podmínky pro zvláště chráněné druhy flóry (jako příklad můžeme uvést hořeček mnohotvárný český, vstavačovité, vzácné plevele), které z naší krajiny téměř vymizely.

Obdobně je nešetrným hospodařením (celoplošné a časově unifikované seče, intenzivní pastva, mulčování, úbytek VKP, chemické přípravky, fragmentace) ohrožena i řada živočišných druhů. Ohroženy jsou zejména populace bezobratlých (např. modrásek bahenní) a ptáků (např. chřástal polní - SO, strnad zahradní - KO, skřivan polní, koroptev polní - O, drop velký – KO, čejka chocholatá), jejichž počty se významně snižují, či z naší krajiny vymizely (drop velký).

V případě savců dochází ze stejných příčin k významnému úbytku počtu jedinců. Např. velikost populace zajíce polního zaznamenala od roku 1970 do roku 2009 pokles o cca 77 %.

V případě *lesních porostů* je biodiverzita nepříznivě ovlivněna pozměněnou druhovou skladbou porostů. Nepříznivé vlivy na udržení biodiverzity mají i klimatické změny, např. zvýšená úroveň atmosférické depozice dusíku a zdravotní stav lesů, který v ČR stále není uspokojivý.

Ptačí druhy žijící v listnatých lesích postupně nahrazují druhy vázané na jehličnaté lesy, což souvisí se zvětšující se rozlohou jehličnatých lesů na úkor listnatých. Přes některé příznivé změny ve stavu lesů a ve způsobech hospodaření v nich začíná početnost lesního ptactva v posledních 15 letech po předchozím nárůstu mírně klesat. Problémem je též pokles biodiverzity konkrétních skupin druhů, zejména půdních organizmů, hmyzu a hub.

V případě lesa může tento postupně reagovat i na zmíněné změny klimatu, vč. nedostatku srážek. Zde je negativní dopad viditelný v rámci měsíců (sazenice) a let (dospělé porosty). Vhodnou kompenzací je podpora odolných dřevin vzhledem k přirozené dřevinné skladbě dle stanoviště. K minimalizaci dopadů klimatických změn může mimo jiné vést výstavba protipovodňových opatření (poldry). V případě nádrží se stálým nadržením vody tyto mohou sloužit i jako zdroj vody pro požární účely.

Infiltrační a akumulační funkce lesů může být omezena v důsledku utužení lesní půdy, na němž se největší měrou podílejí vysokokapacitní těžební stroje, které při těžbě a zejména při dopravě a manipulaci dřeva poškozují půdní strukturu a způsobují kompakci půdy. Při utužení vodopropustných vrstev půdy se zvyšuje intenzita povrchového odtoku, a tím půda snáze podléhá vodní erozi.

Jedním z nejvýznamnějších opatření k zachování a reprodukci genofondu lesních dřevin v podmínkách *in situ* patří podpora existence genových základen lesních dřevin a jejich řádného obhospodařování z dlouhodobějšího hlediska. Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin je v souladu se Státní politikou životního prostředí ČR a Strategií ochrany biologické rozmanitosti ČR.

Dobrý *zdravotní stav lesa* je významný nejen z hlediska trvalého zdroje dřeva a ostatních hmotných statků, ale zejména jako zdroj mimoprodukčních funkcí (zejména ochrana půd před erozí, podpora vodního režimu, ochrana přírody, kvalita ovzduší, regulace záplav a sucha, zdravotně-hygienická funkce, rekreační a duchovní funkce).

Zdravotní stav stromů je charakterizován procentem defoliace. Hodnoty defoliace se rozdělují do pěti základních tříd (0–4), z nichž třídy 2–4 charakterizují významně poškozené stromy.

Mladší porosty (do 59 let) jehličnatých i listnatých dřevin dosahují v porovnání se staršími porosty všeobecně nižších hodnot defoliace. Nejvýraznější je tento rozdíl u smrku a naopak nejméně výrazný je u borovice. Mladší jehličnany (do 59 let) vykazují v dlouhodobém trendu nižší defoliaci než porosty mladších listnáčů. Trend defoliace u mladších jehličnanů je patrný z obrázku 8.

Obrázek 8 – Defoliace mladších jehličnanů (do 59 let) v ČR

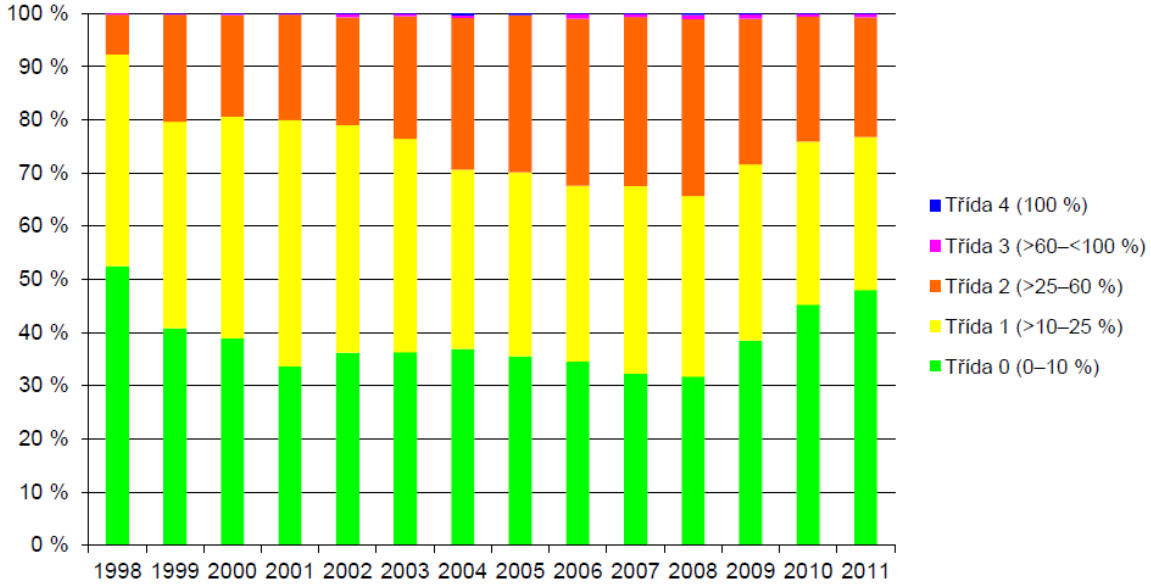

Zdroj: VÚLHM

Poškození lesních porostů také dobře indikuje rozsah nahodilých těžeb v posledních letech. Největší poškození v posledních deseti letech způsobují abiotičtí činitelé (tzv. těžba živelní), konkrétně orkány, následkem kterých je poškozeno nejvíce lesních porostů (např. rok 2007 a 2008 po orkánu Kyrill).

Lesy stále vykazují značné poškození spárkatou zvěří. Příčinou jsou neúměrně vysoké stavy ve většině honiteb se spárkatou zvěří a nevhodné myslivecké hospodaření.

Přestože podle výsledků posouzení 15letého období se podařilo nárůst poškození lesních porostů zastavit, stupeň poškození je stále vysoký a má negativní dopad na ekonomiku lesního hospodářství. Loupáním a ohryzem spárkatou zvěří bylo v letech 2001-2004 poškozeno 11,4% porostů.

Fragmentace populací v důsledku výstavby objektů či infrastruktury může být další příčinou zmíněného poklesu biodiverzity. Ohrožení fragmentací krajiny je třeba chápat jako rozdělení přírodních lokalit s výskytem specifických druhů rostlin a živočichů na menší a více

izolované jednotky. Izolace jako následek fragmentace ohrožuje přežití citlivějších druhů. Jeden z hlavních důvodů fragmentace lokalit je kromě zemědělství a urbanizace především konstrukce a využívání liniové dopravní infrastruktury: nejen silnic, ale také železnic a vodních cest. Samotný provoz, který způsobuje usmrcování a rušení živočichů, znečištění okolí, může popsaný efekt fragmentace dále zvýraznit.

Ohrožení biodiverzity fragmentací území je zásadní mj. ve spojení s možným zhoršením **migrační propustnosti**. Toto ohrožení je o to významnější, že v současné době cca 1/3 území ČR spadá do kategorie A, hodnocené podle zpracovaných polygonů UAT (Unfragmented Areas by Traffic) jako výborný stav.

C.3.6. Ostatní charakteristiky

Z ostatních charakteristik, zásadních pro území ČR hrají zásadní roli **hlukové poměry**. Hygienické limity hluku jsou stanoveny nařízením vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

Hluková zátěž v resortu zemědělství vzniká zvláště při lesnických a sezónních zemědělských pracích. Zvýšení hlukové zátěže v území lze dále předpokládat v období výstavby záměrů veřejné infrastruktury (priorita 6), výstavby protipovodňových opatření (priorita 4) a v době navýšení dopravy na přilehlých komunikacích.

Další zásadní roli v území hraje silniční doprava, případně i jiné zdroje hluku jako je např. letecká a železniční doprava, stavební činnost, průmysl apod.

Uvedený fenomén zasahuje rovněž venkov (zejména stabilizovaná území), a to ve spojení s intenzivními změnami funkčního využití příměstských krajin, s rozsáhlou výstavbou komerčních zón a zvýšenými nároky na dopravu spojenou s každodenním dojížděním do zaměstnání. Neřízený rozvoj ekonomických činností, včetně ekologických deficitů z minulých desetiletí, negativně přispívá k přetrvávání či novému vytváření hlukové zátěže v sídlech a podél komunikací.

Z dat vývoje dopravy je zřejmé, že celková hluková zátěž obyvatel ze silniční dopravy do roku 2005 stoupala, od tohoto roku stagnuje. Současně dochází k nárůstu hlukové zátěže v blízkosti nově vybudovaných komunikací a naopak k jejímu poklesu při silnicích paralelních s nově vybudovanými komunikacemi.

Z hlediska ochrany obyvatel jsou zásadní hygienické limity hluku v chráněném venkovním prostoru objektů pro bydlení, jak jsou tyto udány v příloze 3 nařízení vlády č. 272/2011 Sb.

Co se týče existujícího znečištění hornin a podzemní vody (**stará zátěž, brownfields**) ropnými látkami, chlorovanými uhlovodíky (dichlorethylén) a dalšími kontaminanty, toto je na základě vydaných rozhodnutí průběžně sanováno.

Průběžná sanace v konkrétních lokalitách probíhá zejména čerpáním podzemní vody z jednoho nebo více vrtů a jejím následným čištěním (obvykle stripování) a vypouštěním do recipientu. Tyto procesy byly zásadní zejména v letech 1995 až 2005, v současné době je již řada starých zátěží na půdě a podzemní vodě sanována.

Hodnocená koncepce v jednom ze svých opatření (kód 6.4, čl. 20 1.b) předpokládá využití podpory i na možnosti revitalizace venkovských brownfields.

U problematiky **odpadů** lze konstatovat, že produkce komunálního odpadu na osobu postupně mírně roste. Průměrná produkce komunálního odpadu na obyvatele v ČR dosáhla v roce 2010 hodnoty 317 kg/obyvatele, přičemž nejvyšší produkce na obyvatele byla ve Středočeském kraji (416 kg/obyv.) a dále v krajích Jihočeském a Pardubickém.

Celková produkce odpadů mezi roky 2003 a 2011 nicméně poklesla, a to o 15,0 %, meziročně došlo k poklesu o 3,6 %.

Potenciální riziko v resortu zemědělství mohou tvořit nebezpečné odpady. Obvykle se bude jednat o obaly od chemikálií a chemických přípravků, autobaterie, zářivky či vraky zemědělských strojů a zařízení, s rizikem úniku provozních kapalin, které samy o sobě mají charakter nebezpečných odpadů.

Obecně produkce odpadů v kategorii nebezpečný odpad se mezi roky 2003 a 2009 zvyšovala, nicméně v roce 2010 se produkce nebezpečných odpadů blížila stavu v roce 2003, kdy došlo k meziročnímu poklesu o 17,5 %. V roce 2011 však bohužel došlo opět k nárůstu produkce nebezpečných odpadů, a to o 3,2 % v porovnání s rokem 2010.

Dlouhodobý pokles produkce odpadů od roku 2003 je ovlivněn především změnami struktury v průmyslové výrobě: rozvojem průmyslových technologií a technologií pro úpravu a zpracování odpadů zvyšujících efektivitu výroby. Zanedbatelný není ani ekonomický vliv spočívající v růstu cen primárních surovin.

Odnětí půdy pro výstavbu obchodních a průmyslových komplexů, včetně staveb dopravní infrastruktury, je základní problematikou hospodaření na ZPF.

V případě dálnic a rychlostních komunikací je potřeba odnětí půdy v řádu 3,0 ha/km délky. Mimo zmíněnou fragmentaci území přináší stavby silniční infrastruktury do dosud nezasaženého území zvýšený hluk a emise, znečištění půdy (případně vody) a nevhodným situováním často vznikající postagrární lada.

Znečištění půdy je způsobeno mj. atmosférickými depozicemi perzistentních organických pollutantů (POPs, PAH), majícími svůj původ zejména v dopravě. V roce 2003 překročilo limitní hodnotu PAH z 34 vzorků na orné půdě 17 vzorků z ornice a 10 vzorků z podorničí. Uhlovodíky s nejvyššími nálezy jsou fluoranten a pyren – látky toxikologicky rizikové. Hodnoty těžkých kovů z dopravy (zejména olova) v půdě v souvislosti se změnou paliv cca od roku 2003 klesají.

Dlouhodobě dochází k úbytku zemědělské půdy (za období 2000–2011 o 1,2 %), zejména pak orné půdy v důsledku rozšiřování zastavěných a ostatních ploch (mezi roky 2000–2011 nárůst o 3 %). Úbytek orné půdy představoval v roce 2011 celkem 9 056 ha (cca 3 % celkové výměry). Přibližně 53 % této výměry orné půdy se přeměnilo v trvalé travní porosty (nejvíce v Jihočeském kraji a Plzeňském kraji), dalších zhruba 30 % bylo zastavěno, což představuje zástavbu cca 7,5 ha každý den.

Na druhé straně dochází k příznivému nárůstu ploch trvalých travních porostů (za období 2000–2011 o 2,9 %) na úkor orné půdy (za období 2000–2011 pokles o 2,7 %).

Mírně narůstá plocha lesů (mezi roky 2000–2011 nárůst o 0,9 %).

C.4. Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území

Problémy životního prostředí v daném území byly zmíněny již v předchozí kapitole C.3. Do značné míry tvoří tyto problémy v území dlouhodobé změny klimatu, nepříznivý stav ovzduší, zhoršené vodní poměry v území, nepříznivé vlivy na biodiverzitu apod.

Řada z těchto charakteristik (klima, hluk, emise) však nemají prvotní příčinu v nevyhovující skladbě zemědělské výroby či nevhodných agrotechnologiích.

Např. v případě nepříznivého **imisního stavu** ovzduší došlo k největšímu nárůstu emisí v roce 2010 ve srovnání s předcházejícím rokem v kategoriích veřejná energetika (o cca 2,5 Mt CO_2 ekv., tj. o 4,7 %) a průmyslové procesy (o cca 0,8 Mt CO_2 ekv., tj. o 7,9 %). Dlouhodobě rovněž stoupají emise z produkce a nakládání s odpady (v roce 2010 o 2,4 %), a to v důsledku nárůstu emisí ze skládek I když množství skládkovaného odpadu meziročně v roce 2010 pokleslo o cca 6,5 %, snížil se zároveň podíl tuhého komunálního odpadu na celkovém skládkovaném odpadu ze 77 % na 68 %, a to na úkor druhů odpadu, ze kterých vzniká více emisí methanu (hlavně biomasa).

Naopak emise z dopravy po období výrazného růstu po roce 2007 klesají, meziročně v roce 2010 emise z dopravy poklesly o 1 053 kt CO_2 ekv., tj. o 5,7 %. Ve srovnání s rokem 2000 však narostly o 41 %, a ve srovnání s rokem 1990 o 125 %. Výrazně klesají emise oxidů dusíku (meziročně v roce 2010 o 7,4 %), VOC (o 10,7 %) a oxidu uhelnatého (o 11,8 %). Emise prašných částic z dopravy po období růstu na začátku 21. století a následné stagnace v roce 2010 meziročně rovněž poklesly o 8,9 %.

V případě skleníkového plynu CO_2 je vývoj těchto emisí pro jednotlivé druhy dopravy zřejmý z tabulky 6.

Mírně rovněž klesají emise ze zemědělství (meziročně o 1,9 %), zde se však jedná na rozdíl od dopravy o dlouhodobý trend od roku 1990, kdy byly emise ze zemědělství zhruba o 50 % vyšší než v roce 2010.

Zhoršené **vodní poměry** v území jsou poplatné zejména sníženému „malému koloběhu“ vody. Příčinou je výrazné snížení vsaku srážkových vod (zastavěná území,

zpevněné plochy), snížení otevřených vodních ploch (rušení rybníků) a urychlený odtok vody z krajiny (meliorace, regulace).

Tabulka 6 – Podíl jednotlivých druhů dopravy na emisích CO_2 (tisíce t)

	2002	2004	2006	2008	2009	2010
Individuální automobilová doprava	7 927	9 266	9 812	10 238	10 327	10 204
Silniční veřejná doprava vč. MHD	1 336	1 637	1 996	1 940	1 967	1 995
Silniční nákladní doprava	3 484	4 421	5 442	5 338	5 415	5 488
Železniční doprava- motorová trakce	295	285	264	329	298	286
Vodní doprava	12	19	18	13	16	13
Letecká doprava	653	1 072	1 118	1 170	1 070	1 003
Celkem	**13 707**	**16 700**	**18 650**	**19 027**	**19 093**	**18 988**

Zdroj: CDV

Důsledkem je na jedné straně výskyt sucha v některých regionech (zejména Jižní Morava, Rakovnicko) a na druhé straně intenzivní přívalové srážky s častými následnými povodněmi. Dopady těchto jevů na produkci zemědělské výroby jsou zřejmé.

Prevenci popsaných jevů by měla řešit mj. hodnocená koncepce PRV. Jednat by se mělo o podporu vsakování vody, omezení odvodu srážkových vod do jednotné kanalizace, stavby protipovodňových nádrží či poldrů, omezení meliorací pozemků, omezení regulací a zatrubňování toků.

Rychlost a intenzita odtékající vody zvyšuje její unášecí schopnost a zvyšuje riziko eroze. Retenční schopnost krajiny je navíc narušena i využitím těžké techniky, aplikací průmyslových hnojiv a degradací vybudovaných rozsáhlých odvodňovacích systémů, které nejsou po roce 1989 udržovány a mohou mít negativní účinky na zrychlení podpovrchového odtoku. Míra rizika škod způsobených povodněmi se zvyšuje.

Biodiverzita ve venkovských územích je výrazně narušována právě intenzivním zemědělským hospodařením. Jednat se může např. o nevhodné celoplošné a časově unifikované seče luk, pastvin a trvalých travních porostů, či nadměrné užívání hnojiv, zvláště ve zranitelných oblastech (nař. vl. č. 262/2012 Sb.). Další příčinou vymírání zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin může být intenzivní pastevní hospodaření, mulčování, snižování počtu a rozsahu krajinných prvků v území (VKP, ÚSES), nadměrné užívání chemických přípravků či fragmentace krajiny, zejména liniovými stavbami.

Na porostech PUPFL je biodiverzita nepříznivě ovlivněna zejména zdravotním stavem lesa a pozměněnou druhovou skladbou porostů. Nepříznivé vlivy na udržení biodiverzity mají i

klimatické změny, např. zvýšená úroveň atmosférické depozice dusíku.

Opatření pro předcházení těmto důsledkům jsou v hodnocené koncepci uvedena a měla by zahrnovat mj. vhodné lesní hospodaření (výsadba listnatých dřevin, preferování MZD), opatření pro zlepšení vodního hospodářství v území, zabránění fragmentace území a další.

D. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ VE VYMEZENÉM DOTČENÉM ÚZEMÍ

Vlivy koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví je nutno zvažovat již v etapě před konkretizací jednotlivých činností/záměrů. Postupné kroky hodnocení koncepce, event. záměru, jsou uvedeny přehledně v kapitole B.5., B.11. a dalších. Možné nepříznivé vlivy koncepce jsou naznačeny v následujících kapitolách D.1. až D.6.

V dalších krocích, zejména při posuzování konkrétních činností či záměrů („projektová EIA“) je třeba navrhnout příslušná opatření k minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí ve smyslu ustanovení §5 odst. 4 zákona č.100/2001 Sb.

U fakultativních činností/záměrů (kategorie II přílohy č. 1 citovaného zákona) je návrh kompenzačních opatření obligatorní součástí Oznámení, zpracovaných dle přílohy č.3 tohoto zákona. V těchto oznámeních jsou kompenzační opatření předmětem části D, bod 4.

U obligatorních záměrů, obsažených v kategorii I přílohy č.1 citovaného zákona je jejich návrh povinnou součástí Dokumentací, zpracovaných dle přílohy č.4 tohoto zákona. V těchto Dokumentacích jsou kompenzační opatření předmětem části D, kapitola IV.

Cíle a nastavení dotačních titulů PRV jsou zpracovány kvalitně, s cílem zamezení možných záporných vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. Přitom ale je zjevné, že záměry, aplikující některá opatření koncepce by mohly negativní vlivy způsobit. Např. podpora zalesňování ZPF (opatření 8.1) může vést k rušení travních porostů s kvalitními lučními společenstvy, podpora techniky a technologie pro lesní hospodářství (opatření 8.5) může vést k nárůstům hluku a emisí (harvestory, štěpkovače) apod., jak bude ještě dále upřesněno.

S ohledem na probíhající připomínkování PRV, na závěry SWOT analýzy, trendy vývoje (např. spotřeba hnojiv), na zkušenosti zpracovatele SEA a konečně i na hledisko povinné aplikace principu předběžné opatrnosti (§13 zákona č. 17/1992 Sb.), je tedy nutné jako potenciální možné negativní vlivy staveb/činností ve venkovském prostoru uvést:

- Znečišťování ovzduší, vody i půdy z živočišné výroby (kejda, močůvka, skleníkové plyny) a ze spalování pohonných hmot (CO_2, NO_x)
- Nadměrné užívání hnojiv, vedoucí k nárůstu obsahu nutrientů v půdě a povrchových a podzemních vodách

- Nepřiměřená aplikace chemických přípravků s nízkou biologickou rozložitelností (herbicidy)
- Scelování ploch ZPF, spojené s likvidací prvků ÚSES v území
- Zalesňování ZPF s možným ohrožením ZCHD, vázaných na luční a travní ekosystémy
- Produkce odpadů (obaly, staré pneumatiky, autobaterie, apod.)
- Navyšování hlukové zátěže (průmyslové areály, doprava, lesnické a sezónní práce)
- Fragmentace krajiny s negativním vlivem na biodiverzitu (liniové stavby)
- Negativní působení posypových látek (chloridy) na vegetaci, půdu a vody
- Možné narušování migračních koridorů zvěře (savci)
- Další vlivy (ZPF, PUPFL, vibrace aj.)

Obdobně lze vlivy těchto činností / staveb na veřejné zdraví rozdělit na:

- Exhalace a úniky kapalných i pevných závadných látek
- Faktory biologické - zvyšování únavy a nedostatek klidu k regeneraci v případě nárůstu hladiny hluku
- Ovlivnění kvality vod (překročení limitů nutrientů oproti vyhl. č. 252/2004 Sb.)

Řadu těchto vlivů se podařilo v minulosti různými opatřeními minimalizovat. Např. emise oxidu uhelnatého ze spalovacích motorů byly před 10 lety výrazně redukovány zavedením katalyzátorů na bázi platinových kovů. Obdobně podporou vsakování srážkových vod a omezením odtoku z území byl podpořen trend zadržení vody v krajině.

Rovněž na úseku ošetřování travních porostů bylo dosaženo dílčích pozitivních změn, zaměřených na udržitelné obhospodařování cenných biotopů v tomto území. Řadu opatření v tomto smyslu je však ještě třeba realizovat a tyto jsou mj. zahrnuty do opaření hodnocené koncepce.

Posouzení SEA bude v tomto ohledu (2. část, Vyhodnocení) navrhovat podmínky pro minimalizaci či eliminaci možných, dále uvedených negativních vlivů koncepce.

D.1. Voda

Na území oznamované koncepce, tj. území ČR se nachází celkem 19 chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV), pokrývajících cca 20% plochy státu.

Obdobný rozsah mají i ochranná pásma vodních zdrojů (§30 vodního zákona) a zranitelné oblasti, vyhlášené nař.vl.č. 262/2012 Sb. Ve všech těchto oblastech je třeba minimalizovat průnik znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod.

Vodohospodářské poměry v krajině byly v minulosti významně narušeny rozsáhlými vodohospodářskými úpravami (regulace toků, meliorace území), snižováním vodních ploch, a také způsobem hospodaření ve volné i urbanizované krajině (těžká technika - udusání půdy).

Regulace vodních toků v minulosti měly pravidelně za následek významné snížení délky říční sítě, zvýšení podélných sklonů, zvýšení škod vyvolaných dnovou a břehovou erozí, zánik druhové rozmanitosti odpovídajících biotopů a omezení mnoha přirozených funkcí říčního ekosystému (např. samočištění).

Důsledkem těchto postupů je snižování zásob podzemních vod, nepříznivé průtoky v tocích, vodní eroze spojená s eutrofizací vod a z hlediska ekologické stability krajiny celkově nepříznivým stavem vodních toků a údolních niv.

Intenzivní zemědělství vedlo často k odstranění protierozních prvků a narušení prvků umožňujících zasakování vody do půdy (rozmístění plodin, mozaikovitost krajiny s velkým podílem luk, travnaté průlehy a příkopy ve směru vrstevnic), k narušení odtokových poměrů, a ke zrychlení odtoku. Tento stav je nutno průběžně řešit.

Potlačení malého koloběhu vody potom má za důsledek přívalové srážky, často doprovázené ničivými „bleskovými“ povodněmi. Rychlost a intenzita odtékající vody zvyšuje její unášecí schopnost a zvyšuje riziko eroze. Na druhé straně vystupují v některých oblastech problémy suchých období (jižní Morava, Rakovnicko).

Dalšími nepříznivými důsledky intenzivního zemědělství jsou *průniky znečištění* do povrchových a podzemních vod. Rozhodujícím typem znečištění při hospodaření ve venkovských oblastech je přitom dezoxygenační znečištění a kontaminace nutrienty.
Vstupy znečišťujících látek jsou zapříčiněny mimo nekázeň při zemědělském hospodaření (bodové znečištění) i erozními smyvy a vyplavováním látek z hnojených a ošetřovaných půd (difuzní znečištění). Dle vyhlášky č. 5/2011 Sb. a č. 98/2011 Sb. (Směrnice 2000/60/ES) nedosahuje v současnosti 82 % vodních útvarů povrchových vod dobrého ekologického stavu a 29 % dobrého chemického stavu.

Do vodních toků vstupuje 3 589 500 t erodované ornice za rok a v malých vodních nádržích se usadí 359 000 m^3 sedimentů. Odtěžování těchto sedimentů je vysoce nákladná činnost a způsobuje komplikace zvláště u povrchových vod s odběrem pro vodárenské účely.

Průnik nutrientů do povrchových a podzemních vod je závažný nejen v oblastech CHOPAV (§28 vodního zákona), ale zvláště ve zranitelných oblastech (§33 vodního zákona). Pro zamezení přísunu těchto látek (amoniak, dusičnany, fosfáty) je nezbytné zpracování akčních plánů ve zranitelných oblastech a striktní dodržování zákazů, obsažených v nař. vl. č. 262/2012 Sb. V současné době hospodaří ve zranitelných oblastech 15 899 zemědělských subjektů, což představuje nárůst o 630 zemědělských subjektů oproti předchozí revizi vymezení. Dle sledování těchto oblastí překročilo 10,8 % rozborů limit 50 mg NO_3/l a 29,2 % vzorků (mělké vrty) překračuje limit sumy prostředků na ochranu rostlin (r. 2011).

V ovlivnění kvality vody anorganickými solemi (chloridy) má prvenství zejména silniční doprava. Chloridy vnikají do podzemních a povrchových vod zejména v jarním období, jako důsledek solení silnic.

Norma environmentální kvality (příloha 3 nař.vl. č. 61/2003 Sb.) vyžaduje v tomto směru nepřekročení standardu NEK-RP…..150 mg Cl^-/l (kaprové vody). Podle vodnosti toku může nárůst obsahu chloridů v recipientu uvedeném období činit až desítky mg/l. Výše uvedená hodnota imisního standardu tak může být jednorázově překročena zejména v okolí mostů přes vodní toky.

Další nepříznivé vlivy koncepce by bylo možné očekávat na úseku ochrany vod před ropnými látkami. Důvodem tohoto ohrožení mohou být:

- úkapy ropných látek ze spalovacích motorů
- úkapy při zemědělských a lesnických pracích
- manipulace s ropnými látkami v terénu, na nezajištěné ploše
- dalšími vlivy (havárie, neodborná manipulace se závadnými látkami apod.)

Při lesních pracích je nicméně nezbytné užití biologicky odbouratelných olejů a mazadel (§32 odst. 8 lesního zákona) a obdobná omezení jsou i v dalších předpisech (vodní zákon, §39).

Z uvedených závislostí a skutečností lze možné negativní vlivy koncepce na kvalitu podzemních a povrchových vod předpokládat např. u opatření kód 4.1 (stavby pro živočišnou výrobu), 6.4 (podnikatelské provozovny, OZE) apod. Na tomto úseku tak lze očekávat spíše zachování současného stavu, případně jeho mírné zlepšení. Realizaci navržených opatření (zejména u priority 4 - Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví., prioritní oblast 4 b a dále u priority 5, prioritní oblast 5 a) je z hlediska možnosti nápravy na úseku vodohospodářských a čistotářských poměrů možno hodnotit pozitivně.

D.2. Půda

ČR je zemí s vysokým podílem orné půdy na celkové rozloze státu (38 %) a poměrně vysokou lesnatostí (33,7 %). V rámci zemědělské půdy má nejvyšší podíl (r. 2011) orná půda (70,9 %), na druhém místě jsou trvalé travní porosty (23,4 %), zbývajících 5,7 % tvoří chmelnice, vinice, ovocné sady a zahrady (obrázek 9).

Zásadní vliv na degradaci půdy, jakožto hlavního výrobního prostředku v zemědělství, a vliv na její produkční schopnost mají zejména následující faktory:

- Vodní a větrná eroze
- Odnětí ZPF pro nadzemní stavby
- Okyselování půd
- Obsah humusu v půdě
- Utužení půd
- Trvale podmáčené půdy

- Kontaminace půd
- Faktory, omezující hospodaření (ochranná pásma, zranitelné oblasti)

Obrázek 9 – Využití území v ČR v roce 2011 (%)

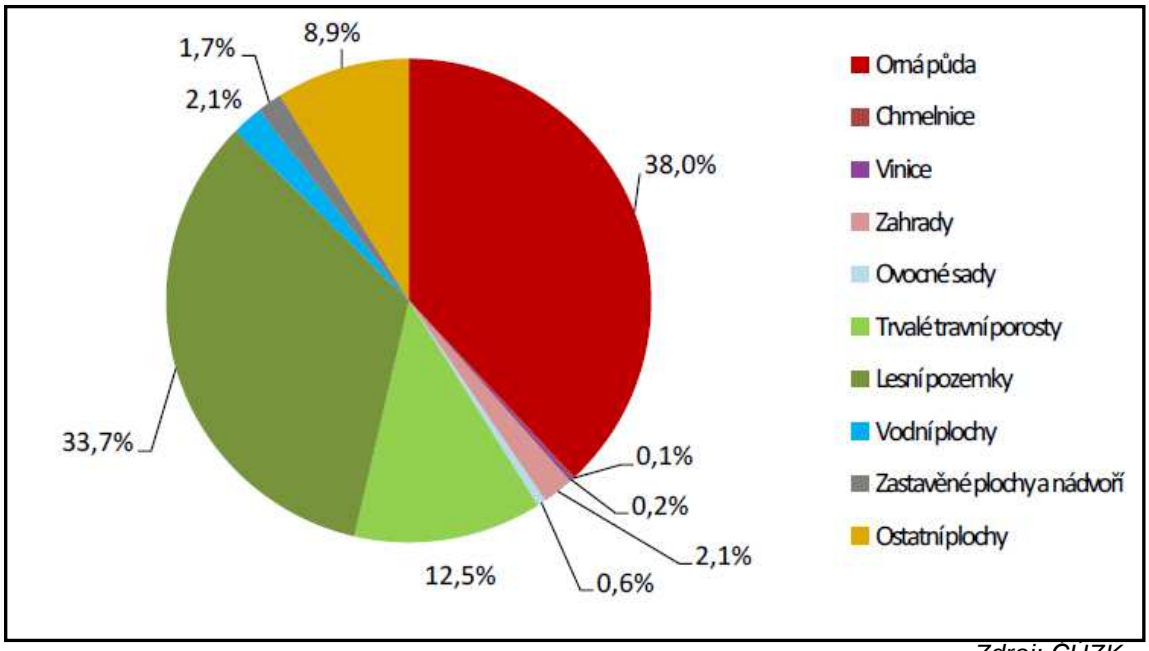

Zdroj: ČÚZK

Závažnost *vodní eroze* spočívá ve snížení hektarových výnosů (až o 75%) a zvýšených nákladech na pěstování plodin. Hlavními příčinami vodní eroze jsou především odstranění krajinných prvků a nevhodné způsoby hospodaření na orné půdě (délky bloků na svazích a nevhodná volba plodin na svažité půdě).

V případě *větrné eroze* jsou příčiny obdobné, tj. velké celky půdy s chybějícími krajinnými prvky (keře, dřeviny, prvky ÚSES). Ohroženy jsou zejména nejúrodnější půdy v rovinatých územích (Moravský úval, Polabí). Důsledky jsou obdobné jako u vodní eroze.

Odnětí ZPF pro nadzemní stavby představuje nejen ztrátu absolutní zemědělské produkce v daném území, ale mnohdy i další výše zmíněné důsledky (fragmentace, migrace, biodiverzita). Dalším důsledkem je nežádoucí ovlivnění vsakování vod a vliv na odtokové poměry v území. Výměra ZPF v ČR během let 2000 až 2010 klesla o 3,4 % (tj. o 120 900 ha) a výměra orné půdy dokonce o 8,2 % (tj. o 224 504 ha). V roce 2011 představoval úbytek orné půdy celkem 9 056 ha (cca 3 % celkové výměry). Přibližně 53 % této výměry orné půdy se přeměnilo v trvalé travní porosty (nejvíce v Jihočeském kraji a Plzeňském kraji), dalších zhruba 30 % bylo zastavěno.

Průběžné *okyselování zemědělských půd* je způsobeno užitím hnojiv s nízkým pH (síran amonný), nitrifikací při užití statkových hnojiv, účinkem imisí a kyselých dešťů aj. V

průměru došlo v ČR ke snížení půdní reakce o 0,1 pH. Dle údajů VÚMOP, v.v.i., je acidifikací dlouhodobě vysoce ohroženo 43 % půd ČR.

Obsah humusu v půdě je nepříznivě ovlivňován upřednostněním umělých hnojiv před hnojivy statkovými a dále vyplavováním humusu (závlahy na půdách s vysokou transmisivitou).

Utužením je v ČR ohroženo přibližně 49 % zemědělských půd. Jedná se převážně o technogenní utužení podorničí a spodiny. Důsledek je ve zhoršení vodohospodářských poměrů (však vody, povrchový odtok, eroze).

Trvale podmáčené půdy, vymezené na základě genetického půdního představitele tzv. trvale zamokřených půd, zaujímají plochu 289 000 ha (5,78 % ZPF podle databáze BPEJ). Ne vždy je ale žádoucí existující odvodnění půd důsledně zprovoznit. Každá lokalita vyžaduje s ohledem na zásadu zadržení vody v krajině posouzení, jakým způsobem upravit vodní režim (např. zda řízeně podpořit pokračující zavodnění nebo odvodnění opravit).

Kontaminace půd hrozí zejména v souvislosti s užitím závadných látek v zemědělské praxi. Z toho hlediska je nezbytné při zemědělském hospodaření striktní dodržování vodního zákona, zákona o ochraně ZPF, zákona o hnojivech, zákona o odpadech, zákona o chemických látkách a jejich odpovídajících podzákonných norem.

Zvláštní režim hospodaření je nutno dodržovat v *exponovaných oblastech* (ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti apod.). Zatímco v případě vodních zdrojů jsou podmínky hospodaření dány opatřeními obecné povahy pro daný zdroj (dříve rozhodnutími vodoprávních úřadů), v případě zranitelných oblastí je to výše uvedený normativní správní akt. Obecně je nicméně nutno v těchto oblastech minimalizovat průnik znečištění do povrchových či podzemních vod (hnojiva, pesticidy).

Ve všech uvedených případech je nutno přihlédnout ke kvalitě pozemku ZPF, na němž probíhá hospodaření.

Pozemky ZPF jsou hodnoceny dle bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ) a řazeny do pěti tříd ochrany. Tyto třídy ochrany jsou charakterizovány ve vyhlášce č. 48/2011 Sb., s následující přesnější slovní specifikací dle Metodického pokynu MŽP OOLP/1067/96 k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu:

- Do I. třídy ochrany jsou řazeny bonitně nejcennější půdy v jednotlivých klimatických regionech, převážně v plochách rovinných nebo jen mírně sklonitých, které je možno odejmout ze zemědělského půdního fondu pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu
- Do II. třídy ochrany jsou situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost. Ve vztahu k ochraně

zemědělského půdního fondu jde o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a s ohledem na územní plánování také jen podmíněně zastavitelné.

- Do III. třídy ochrany jsou sloučeny půdy v jednotlivých klimatických regionech s průměrnou produkční schopností a středním stupněm ochrany, které je možno územním plánováním využití pro event. výstavbu.
- Do IV. třídy ochrany jsou zahrnuty půdy s převážně podprůměrnou produkční schopností v rámci příslušných klimatických regionů, s jen omezenou ochranou, využitelné i pro výstavbu.
- Do V. třídy ochrany jsou zahrnuty pozemky, které představují zejména půdy s velmi nízkou produkční schopností včetně půd mělkých, velmi svažitých, hydromorfních, štěrkovitých až kamenitých a erozně nejvýše ohrožených. Většinou jde o zemědělské půdy pro zemědělské účely postradatelné. U těchto půd lze předpokládat efektivnější nezemědělské využití. Jde většinou o půdy s nižším stupněm ochrany, s výjimkou vymezených ochranných pásem a chráněných území a dalších zájmů ochrany životního prostředí.

Z uvedených závislostí a skutečností je zjevné, že nelze vyloučit možný negativní vliv koncepce na odnímání či degradaci půd, a to např. u opatření kód 4.1 (stavby pro živočišnou výrobu), 8.4 (stezky, parkovací místa na PUPFL) apod. Na tomto úseku tak lze očekávat spíše zachování současného stavu, případně postupné zlepšování.

Na druhé straně realizaci navržených opatření (zejména u priority 4, prioritní oblast 4 c – Lepší hospodaření s půdou) je z hlediska možnosti nápravy na úseku hospodaření s půdou nutno hodnotit jednoznačně pozitivně.

D.3. Lesy

Z celkové plochy území ČR tvoří lesy 33,7% (2 647 416 ha) a jsou tak po orné půdě (38,0 %) druhou největší skupinou využití území. K roku 2011 tak celková plocha porostní půdy (bez holin) dosáhla 2 567 tis. ha a vzrostla tak oproti roku 2003 cca o 17 tis. ha.

Uvedený trend velikosti pozemků podle jejich způsobu využití je ilustrován na obrázku 10.

Zásadní faktory, ovlivňující řádné hospodaření v lesích jsou zejména následující:

- Změny klimatu
- Utužení lesní půdy
- Vliv na biodiverzitu
- Zachování a reprodukce genofondu lesních dřevin
- Zlepšení zdravotního stavu lesa
- Fragmentace a migrační propustnost

Obrázek 10 - Vývoj využití pozemků

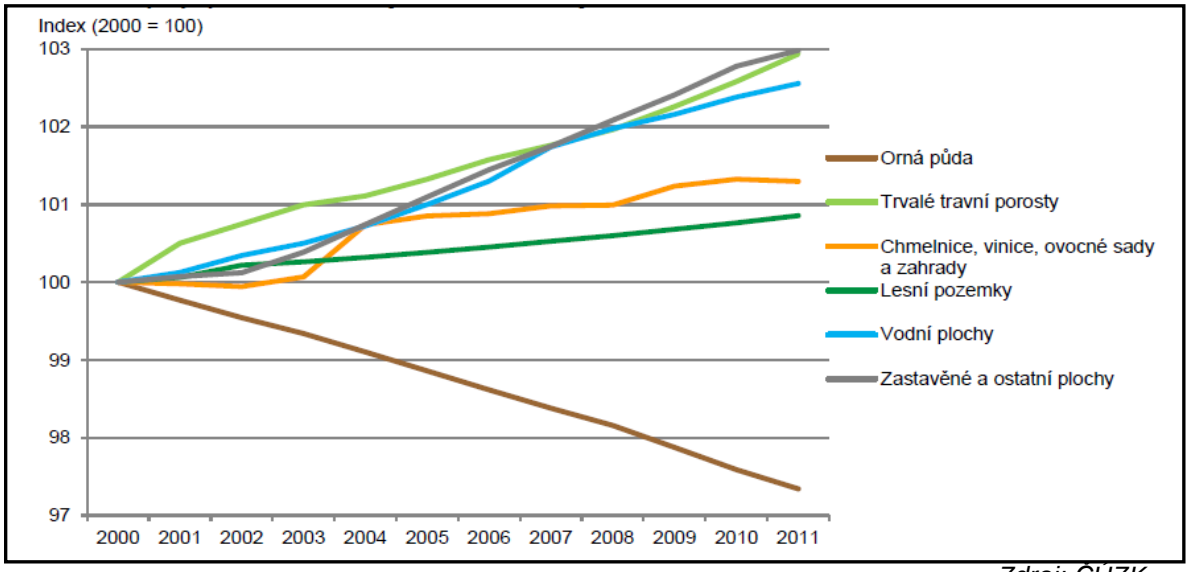

Zdroj: ČÚZK

Výše zmíněné *změny klimatu*, vč. nedostatku srážek mají přímý důsledek na zalesňování holin (sazenice) i na dospělé jedince. Je nutno podporovat odolné typy dřevin i kompenzační opatření, zmírňující dopady sucha (poldry, zadržení vody v krajině).

Utužení lesní půdy v důsledku užití těžké techniky v lese poškozuje půdní strukturu a způsobuje kompakci půdy. Při utužení vodopropustných vrstev půdy je snížena infiltrační a akumulační funkce lesa a zvyšuje se intenzita povrchového odtoku s důsledkem vodní eroze.

V případě lesních porostů je *biodiverzita* nepříznivě ovlivněna mj. pozměněnou druhovou skladbou porostů. Nepříznivé vlivy na udržení biodiverzity mají dále i klimatické změny, např. zvýšená úroveň atmosférické depozice dusíku a zdravotní stav lesů, který v ČR stále není uspokojivý. V případě ptactva je toto postupně nahrazováno druhy, vázanými na jehličnaté lesy, což souvisí se zvětšující se rozlohou jehličnatých lesů na úkor listnatých.

S nápravou tohoto stavu je nutno započít již při tvorbě LHP, které by měly respektovat stávající a výhledový stav na tomto úseku.

Za účelem *zachování a reprodukce genofondu* lesních dřevin v podmínkách *in situ* je nutno podpořit existenci genových základen lesních dřevin a jejich řádné obhospodařování z dlouhodobějšího hlediska. Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin je v souladu se Státní politikou životního prostředí ČR a Strategií ochrany biologické rozmanitosti ČR.

Zlepšení *zdravotního stavu lesa* je nutno zajistit zlepšením kvality ovzduší, podporou řádného hospodaření s vodou, ochranou půdy před erozí, vhodnou skladbou porostů a dalšími zmíněnými opatřeními. Značný vliv má i poškození porostů okusem, loupáním a ohryzem spárkatou zvěří, což je třeba minimalizovat řádným mysliveckým hospodařením v lese.

Fragmentace a migrační propustnost může být nepříznivě ovlivněna zejména výstavbou. Zásadní mohou být v tomto směru zvláště liniové stavby dopravní infrastruktury.

Fragmentací území ve spojení se zhoršením migrační propustnosti může být ohrožena mj. biodiverzita v území.

Z uvedených závislostí a skutečností lze možné negativní vlivy koncepce na rozsah a kvalitu pozemků PUPFL předpokládat např. u opatření kód 4.3 (lesnická infrastruktura), 8.3 (retenční nádrže na PUPFL) apod. Na tomto úseku tak lze očekávat spíše zachování současného stavu, případně jeho mírné zlepšování.

Na druhé straně realizace navržených opatření (zejména u priority 1, prioritní oblast 1 b, u priority 4, prioritní oblast 4 a, u priority 5, prioritní oblast 5e a opatření 15 - Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zvýšení podílu MZD) je z hlediska možnosti nápravy na úseku lesního hospodářství jednoznačně pozitivní.

D.4. Ochrana přírody

Území České republiky zahrnuje řadu velkoplošných i maloplošných ZCHÚ a území systému NATURA 2000. Z velkoplošných ZCHÚ se jedná o 4 národní parky a 25 chráněných krajinných oblastí. U soustavy NATURA 2000 je tč.vyhlášeno 1084 EVL, zařazených do evropského seznamu) a 41 PO.

Mezi možná rizika při nešetrné aplikaci opatření koncepce patří zmíněné snižování biologické diverzity, tj. počtu druhů fauny i flory. Při zemědělském hospodaření se jedná o plošně významný faktor, který by mohl ovlivnit dochovaný stav ekosystémů i stanovišť, a to včetně druhů, které je tvoří. Dle zprávy Evropské komise (EK) jsou na 17 % rozlohy ČR dosud zachována stanoviště, která lze klasifikovat jako přírodní. Jejich stav je však převážně nepříznivý (74 %).

Zásadním faktorem může být i hospodaření na lukách, pastvinách a trvalých travních porostech. Aplikací celoplošných a časově unifikovaných sečí, intenzivní pastvou s narušováním travního pokryvu, nadměrnou aplikací hnojiv a chemických přípravků může dojít k ohrožení řady rostlinných a živočišných druhů, včetně druhů zvláště chráněných.

Z hlediska fauny jsou ohroženy zejména populace bezobratlých (např. modrásek bahenní) a ptáků (např. chřástal polní - SO, strnad zahradní - KO, skřivan polní, koroptev polní - O, drop velký – KO, čejka chocholatá), jejichž počty se významně snižují, či z naší krajiny vymizely (drop velký). V případě savců dochází ze stejných příčin k významnému úbytku počtu jedinců (zajíc polní).

Při nevhodném hospodaření v lese (druhová skladba porostů, utužení půdy, fragmentace) může být nepříznivě ovlivněna biodiverzita v území. Ovlivněny mohou být v nepříznivém smyslu i ptačí druhy, s preferencí druhů, vázaných na jehličnaté lesy.

Zásadní význam v tomto smyslu hraje i zdravotní stav lesa. Je významný nejen jako trvalý zdroj dřeva a ostatních hmotných statků, ale zejména jako zdroj mimoprodukčních funkcí (zejména ochrana půd před erozí, podpora vodního režimu, ochrana přírody, kvalita

ovzduší, regulace záplav a sucha, zdravotně-hygienická funkce, rekreační a duchovní funkce).

V případě fragmentace pozemků či lesních porostů může dojít až k izolaci stanovišť, která následně ohrožuje přežití citlivějších druhů. Jeden z hlavních důvodů fragmentace lokalit je kromě zemědělství a urbanizace především konstrukce a využívání liniové dopravní infrastruktury (silnice, železnice). Ohrožení biodiverzity fragmentací území může mít v některých územích důsledky i na zhoršení migrační propustnosti.

Samotné hospodaření, pokud by probíhalo v cenných přírodních lokalitách či jejich blízkosti, může způsobovat usmrcování a rušení živočichů, znečištění okolí, a může tak současně zvyšovat popsaný efekt fragmentace.

Dalším důsledkem nešetrného hospodaření (hluk, emise) může být snižování biologické diverzity, tj. počtu druhů fauny i flory.

Celkově lze tedy z uvedených skutečností možné negativní vlivy koncepce na ochranu přírody (pokud by nastaly) předpokládat např. u opatření kód 4.1 (zemědělské stavby), 8.1 (zalesňování ZPF), 8.4 (stezky, parkovací místa) apod.

Na tomto úseku lze nicméně, vzhledem k charakteru většiny navržených opatření, předpokládat postupné mírné zlepšování. Tento názor se opírá zejména o možnou aplikaci navržené Priority 4 – Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, závislých na zemědělství a lesnictví a prioritní oblasti 4 a (biodiverzita, NATURA 2000). Při realizaci prioritních oblastí a opatření této priority by mělo vesměs dojít k zlepšení půdního fondu (ZPF, PUPFL) a lesních porostů, a to vč. fauny a flóry v daném území. Potřebná opatření by měla být provedena mj. ve smyslu článku 30 - 35 Nařízení EZFRV.

D.5. Klima, ovzduší

Vliv změny klimatu a kvality ovzduší na zemědělskou a lesnickou produkci je v mnoha směrech zásadní.

Z hlediska klimatu lze na území ČR prakticky nalézt třináct teplotních oblastí. Nejteplejší oblasti (T4) jsou vesměs v údolních nivách vodních toků Morava a Labe. Běžnou nejchladnější oblastí v ČR je CH4, vyskytující se spíše v hornatých územích okrajů ČR. Z dlouhodobých pozorování lze konstatovat, že zde dochází od nejchladnější jednotky CH4 k jednotce T4 k postupnému prodlužování léta a přechodu od vlhkého k teplému a suchému klimatu.

Srovnáme-li vývoj teplot a srážek v posledních 30 letech s těmito dlouhodobými údaji, jeví se zde postupné změny, směřující k nárůstu průměrné roční teploty a k růstu výkyvů v množství srážek. Podle uvedeného lze očekávat, že průběžné zvyšování teploty vzduchu způsobí prodloužení vegetačního období, a to ze stávajících průměrných 215 dnů (rok 1961-1990) na cca 229 dnů v období 2010-2039 a cca 256 dnů v období 2070-2099.

Tyto změny sebou přináší relativně četnější výskyt extrémních povětrnostních

povětrnostních jevů, jako jsou přívalové deště (následované povodněmi) nebo naopak dlouhá období sucha, na což musí způsoby hospodaření ve venkovských oblastech reagovat, vč. návrhu potřebných adaptačních opatření.

Z hlediska kvality ovzduší lze konstatovat zásadní vliv emisí z lokálních zdrojů a emisí z dopravy. Nejvyšší koncentrace škodlivých látek jsou v ovzduší při špatných rozptylových a povětrnostních podmínkách (např. inverzních stavech) a v chladnější polovině roku.

Vliv zemědělství je z tohoto hlediska spíše zanedbatelný, když se na celkových emisích ČR podílí 5,6%, z toho 3% (r. 2011) na skleníkových plynech CO_2, CH_4, a N_2O. Celkové emise ze zemědělství v posledních 20 letech mírně klesají, a to meziročně o 1,9 %. Jedná se o trend cca od roku 1990 (kdy byly emise ze zemědělství zhruba o 50 % vyšší než v roce 2010), související mj. s výrazným poklesem živočišné výroby.

Ze zemědělských provozů je emitován CO_2 z používání fosilních paliv pro vytápění budov i ze spalování pohonných hmot pro zemědělské stroje. Uvolňován je rovněž jako součást bioplynu při anaerobních rozkladech organických substrátů.

Zanedbat nelze ani emise amoniaku, zejména z farem živočišné výroby. Z důvodů setrvalého poklesu stavů zvířat (prasata, hovězí dobytek) však ztrácí tato znečišťující látka z uvedeného resortu na důležitosti. Pokles produkce NH_3 představuje desítky procent, a to až na současných 67,5 kt NH_3/rok.

Emise prašných částic po období růstu na začátku 21. století a následné stagnace v roce 2010 meziročně rovněž poklesly o 8,9 %. Emise prašných částic v zemědělství pochází nejen ze spalovacích motorů, ale i z prací v otevřené krajině (orba), z otěrů pneumatik, brzd a z povrchu komunikací. Tyto sekundární emise, nepostižené v emisních inventurách budou dle modelových simulací s růstem přepravních výkonů v budoucnu narůstat.

Z uvedených závislostí a skutečností lze možné negativní vlivy koncepce na imisní stav ovzduší předpokládat např. u opatření kód 4.1 (stavby živočišné výroby), 6.4 (OZE), 8.5 (technika pro lesní hospodářství) apod. Na tomto úseku tak lze předpokládat spíše zachování současného stavu.

Na druhé straně lze ale mírné zlepšení očekávat při aplikaci Priority 5 (nízkouhlíková ekonomika) s prioritními oblastmi 5 d, 5 e . Jejich důsledkem by mělo být snižování emisí CO_2, CH_4 a N_2O. Proces je však dlouhodobý a musí se týkat zejména hlavních producentů těchto plynů (doprava, průmysl). I zde však dochází k žádoucímu posunu, zejména ve zlepšující se kvalitě spalovacích motorů (EURO IV a vyšší) i k přesunu pohonů směrem k hybridním motorům a elektromotorům (Dopravní politika ČR 2014 – 2020).

D.6. Ostatní

Hodnocený Program rozvoje venkova předpokládá v souladu s materiály EU průběžné snižování negativních dopadů hospodaření v resortu zemědělství na životní prostředí a

veřejné zdraví.

Jedním z těchto negativních vlivů je i **hlukové zatížení**, vznikající mj. při lesnických a sezónních zemědělských pracích. Dále je ve venkovském území pravidelně hlavním zdrojem hluku silniční doprava, která způsobuje nadměrnou hlučnost nejen v obytných budovách, ale i ve školách a zdravotnických zařízeních. Dlouhodobé působení hlukové zátěže způsobuje u exponované populace závažná civilizační onemocnění (hypertenze, infarkt myokardu, stresy, neurózy, chorobné změny krevního tlaku, poškození sluchu apod.) Nejmarkantněji se tato zátěž projevuje především na zdravotním stavu obyvatel velkých měst a průmyslových aglomerací.

Navýšení hlukového zatížení ve venkovském prostředí mohou způsobovat změny funkčního využití příměstských krajin, s rozsáhlou výstavbou komerčních zón a zvýšenými nároky na dopravu. Jedná se o záměry, které je nezbytné řádně posoudit již ve stadiu tvorby/změn ÚPD. Z hlediska ochrany obyvatel je nezbytné dodržování limitů hluku v chráněném venkovním prostoru objektů pro bydlení, jak jsou tyto udány v příloze 3 nař.vl.č. 272/2011 Sb.

Nepříznivý vliv hluku byl konstatován i na faunu, zvláště její stanoviště v přírodně hodnotných lokalitách. Jak vyplývá ze studií chování živočichů, jsou např. ptáci výrazně ovlivňováni hladinou hluku, např. v okolí silnic (Reijnen et al. 2002). Mezní hladiny hluku udává tabulka 7. V místech s vyšším hlukovým zatížením bylo zjištěno výrazné snižování počtu hnízdících ptáků. Některé druhy taková území opouští a nehnízdí v nich.

Tabulka 7 - Mezní hodnoty hluku (v dB) pro hnízdící ptáky. Při nižších hodnotách by density ptáků neměly být hlukem výrazně ovlivněny

Prostředí	Mezní hodnoty hluku pro jednotlivé druhy	Mezní hodnoty hluku pro sledované druhy dohromady
Les	36 – 58	42 – 52
Otevřené travní porosty	43 – 60	47

zdroj: Reijnen et al., 2002

Vlivy koncepce na životní prostředí se mohou dotknout i stávajícího znečištění hornin a podzemní vody (**stará zátěž, brownfields**). Závažné je znečištění ropnými látkami, chlorovanými uhlovodíky (dichlorethylén) a dalšími kontaminanty, zvláště v okolí bývalých průmyslových podniků. Používání odbouratelných olejů a mazadel je nařízeno v lesním zákoně (§32 odst. 8) a obdobná omezení jsou i v jiných právních normách (zákon č. 254/2001 Sb.).

Znečištění přitom může zasahovat na pozemky ZPF i PUPFL a významně zhoršovat hospodaření na nich. V současné době nicméně většina starých zátěží byla sanována nebo

jejich sanace probíhá.

Hodnocená koncepce v jednom ze svých opatření (kód 6.4) předpokládá využití podpory i na možnosti revitalizace venkovských brownfields.

Neméně závažným problémem, který negativně ovlivňuje životní prostředí, je problematika **odpadů,** včetně odpadů z resortu zemědělství. Produkce komunálního odpadu v ČR na osobu postupně mírně roste. Průměrná produkce komunálního odpadu na obyvatele v ČR dosáhla v roce 2010 hodnoty 317 kg/obyvatele, přičemž nejvyšší produkce na obyvatele byla ve Středočeském kraji (416 kg/obyv.) a dále v krajích Jihočeském a Pardubickém. Dlouhodobý pokles produkce odpadů od roku 2003 je ovlivněn především změnami struktury v průmyslové výrobě: rozvojem průmyslových technologií a technologií pro úpravu a zpracování odpadů zvyšujících efektivitu výroby. Zanedbatelný není ani ekonomický vliv spočívající v růstu cen primárních surovin.

V zemědělství mohou tvořit potenciální riziko obaly od chemikálií a chemických přípravků (odpad N), případně vraky zemědělských strojů a zařízení, s rizikem úniku provozních kapalin, které samy o sobě mají charakter nebezpečných odpadů. Těmi mohou být např. oleje, mazací tuky, nemrznoucí kapaliny (ethanol, tenzidy), brzdové kapaliny (glykoly a organická rozpouštedla), chladicí kapaliny (ethylenglykol), azid sodný (zdroj hnacího plynu v air-bagu), těžké kovy apod.

Nebezpečí mohou představovat i vyřazené autobaterie, zářivky a další odpady, specifické pro daný resort. Se všemi odpady musí být nakládáno v souladu se schválenými plány odpadového hospodárství (tj. plánem odpadového hospodářství ČR, plány krajů a plány jednotlivých původců) a v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb. o odpadech.

Příznivý dopad na problematiku zemědělských odpadů bude mít i aplikace priority 5, prioritní oblast 5 c.

Nežádoucí vliv na hospodaření na půdě mohou přinášet i stavby a činnosti, k nimž je třeba **odnětí** ZPF, případně PUPFL. Jedná se mnohdy o zábory kvalitní půdy pro výstavbu, např. objektů rostlinné a živočišné výroby (opatření kód 4.1), včetně staveb dopravní infrastruktury.

Úbytek pozemků ZPF (za období 2000–2011 o 1,2 %) nastává v důsledku rozšiřování zastavěných a ostatních ploch (mezi roky 2000–2011 nárůst o 3 %). Úbytek orné půdy představoval v roce 2011 celkem 9 056 ha (cca 3 % celkové výměry).

Možné důsledky těchto skutečností na fragmentaci území a vnášení emisí hluku a znečišťujících látek do dosud nezasažené krajiny byly popsány výše.

Z uvedených závislostí a skutečností lze možné negativní vlivy koncepce na hlukové poměry a tvorbu odpadů předpokládat např. u opatření kód 4.1 (zemědělské stavby), 6.4 (cestovní ruch, podnikatelské provozovny) apod.

V případech odnímání ZPF či PUPFL lze reálně předpokládat pokračování nepříznivého trendu, a to pro realizaci staveb, včetně staveb protipovodňových opatření (opatření 8.3) či dopravní infrastruktury (opatření 4.3, 8.4). Zvrácení tohoto trendu může hodnocená koncepce řešit pouze zprostředkovaně. Jedná se zejména o problematiku územního plánování, schvalovanou za účasti veřejnosti (opatření obecné povahy).

Na tomto úseku tak lze předpokládat spíše zachování současného stavu, případně mírně se zlepšující situaci.

Na druhé straně je např. v případě odpadů pozitivem vysoké procento jejich zpětného materiálového využití, a to s očekávaným dalším nárůstem. K tomu směřuje v hodnocené koncepci prioritní oblast 5 c) a další. Omezování hlukového zatížení je třeba dosáhnout zejména ve fázi provozu nově budovaných staveb, vč. staveb dopravní infrastruktury (valy, protihlukové stěny).

E. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE

V předchozím textu byly shrnuty zásady navrhované koncepce a jejího event. vlivu na některé oblasti životního prostředí. Odhad vlivu oznamované koncepce na vybrané referenční ukazatele životního prostředí, resp. veřejného zdraví je obsahem dalších kapitol.

Doplňující ukazatele v této fázi nejsou k dispozici.

E.1. Výčet možných vlivů koncepce přesahujících hranice České republiky

U vlastní koncepce se vlivy, přesahující hranice státu nepředpokládají. Na druhé straně v následných krocích, rozpracovávajících jednotlivá opatření prioritních oblastí koncepce tento vliv zcela vyloučit nelze. Míra vlivů na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví bude také v dalších krocích záviset na konkrétní územní lokalizaci navržených opatření.

E.2. Mapová dokumentace a jiná dokumentace týkající se údajů v oznámení koncepce

Hodnocená koncepce neobsahuje žádné mapové přílohy.

E.3. Další podstatné informace předkladatele o možných vlivech na životní prostředí a veřejné zdraví

Na základě předložené analýzy stavu životního prostředí v daném území a ve vztahu k platné legislativě, event. dalším koncepčním dokumentům (viz kapitola B.8.) byla snaha navrhnout několik zásadních referenčních cílů ochrany životního prostředí. Přitom bylo dbáno na to, aby byly navrženy pouze takové referenční cíle, které jsou pro dané území relevantní.

Jako referenční cíle ochrany životního prostředí byly po výběru navrženy ty cíle, které měly pokud možno silnou vazbu jak na priority hodnocené koncepce (viz kapitola B.6.), tak na v této koncepci navržená opatření.

Po zvážení zaměření posuzované koncepce bylo navrženo celkem 10 referenčních cílů, jak jsou uvedeny v tabulce 8.

Tabulka 8- Referenční cíle ochrany životního prostředí

1	Zlepšovat kvalitu povrchových a podzemních vod
2	Minimalizovat odnímání ZPF I. a II. třídy ochrany
3	Minimalizovat zásahy do PUPFL
4	Zvláštní zřetel věnovat ochraně přírody
5	Zlepšovat kvalitu ovzduší
6	Snižovat hlukovou zátěž obyvatel
7	Zvyšovat akumulační a retenční schopnost území, vč. revitalizace
8	Omezovat vznik odpadů
9	Snižovat spotřebu neobnovitelných zdrojů energie
10	Nezhoršovat stav a funkci ekosystémů v území

Stanovení indikátorů a předprojektové hodnocení projektů bude předmětem následného kroku SEA, zpracování tzv. Vyhodnocení vlivů koncepce.

Orientační hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí tak bylo provedeno pomocí uvedených referenčních cílů, a sice jako soulad (nesoulad) priorit (resp. jejich opatření) hodnocené koncepce (kapitola B.6.) s těmito referenčními cíli.

Kladný vliv byl hodnocen +1 až +2 body, záporný vliv -1 až -2 body. V případě, že priorita koncepce byla na referenční cíle ochrany životního prostředí bez vlivu, byl počet bodů označen 0.

Výsledek multikriteriálního hodnocení (MCA) je v tabulce 9.

Z předloženého se jeví, že jednoznačně kladný vliv na životní prostředí (celkem +11 bodů) představuje priorita 4, „Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví“. Tato priorita ve svých prioritních oblastech / opatřeních předpokládá mj. podporu biodiverzity, šetrné hospodaření v územích NATURA 2000, zlepšení vodního hospodářství, hospodaření s půdou aj., tj. postupy, které mají na ochranu životního prostředí vesměs pozitivní dopad.

Naproti tomu nejhůře hodnocenou prioritou koncepce ve vztahu k životnímu prostředí (celkem -1 bod) je priorita 2 „Zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků“.

Tabulka 9 - Hodnocení vztahu mezi referenčními cíli ochrany životního prostředí a prioritami hodnocené koncepce

Priorita koncepce	Přidělené hodnocení na jednotlivých úsecích dle referenčních cílů ochrany ŽP 1 až 10									
	1 Voda	**2** ZPF	**3** PUPFL	**4** OP	**5** Ovzd.	**6** Hluk	**7** Revit.	**8** Odpad	**9** Energ.	**10** Ekosys
1-Znalosti, inovace	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
2-Konkurenceschopnost	0	-1	0	0	0	-1	+1	0	0	0
3-Potravin řetězec, rizika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4-Zlepšení ekosystémů	+2	+2	+1	+2	+1	0	+2	0	0	+1
5-Zdroje, nízkouhlíková ekonomika	+2	0	+2	0	+2	0	+1	+1	+1	0
6-Snižování chudoby, hospodářský rozvoj	0	-1	+1	0	0	-1	+1	0	0	0

Tato priorita ve svých opatřeních předpokládá mj. výstavbu nových budov a skladů na zemědělské půdě, intenzifikaci těžby v lesích, výstavbu přístupových komunikací aj., tj. postupy, které mohou vykazovat některé negativní vlivy na životní prostředí.

U popsaného multikriteriálního hodnocení byl dle tabulky 9 nalezen celkový počet bodů +21, což představuje jednoznačně **pozitivní** dopad hodnocené koncepce na ochranu životního prostředí.

Vliv hodnocené koncepce na **veřejné zdraví** byl hodnocen ve světle přijatých deklarací států Světové zdravotnické organizace (WHO), zahrnujících základní politické principy péče o zdraví v jeho nejširších společenských souvislostech. K signatářům těchto materiálů patřila také Česká republika.

Na základě uvedeného byl vládou ČR dne 30. 10. 2002 projednán materiál "Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století". Materiál byl akceptován Usnesením vlády ČR č. 1046.

Význam dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky - Zdraví pro všechny v 21. století (dále jen „ZDRAVÍ 21“) je v tom, že představuje racionální, dobře strukturovaný model komplexní péče společnosti o zdraví a jeho rozvoj, vypracovaný týmy předních světových odborníků z medicínských oborů a odborníků pro zdravotní politiku a ekonomiku.

Vlastní program ZDRAVÍ 21 obsahuje ve 124 stranách celkem 21 cílů. Jednotlivé cíle jsou rozděleny na dílčí úkoly, kterých je celkem 68, resort vnitra je uveden v 32 dílčích úkolech.

Na základě uvedeného bylo k hodnocení předložené koncepce vybráno celkem 8 pro danou problematiku relevantních referenčních cílů ochrany veřejného zdraví a to z uvedeného dokumentu cíle číslo 3,4,5,7,8,10,11,13. Jedná se o následující referenční cíle ochrany veřejného zdraví / zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky, které jsou v souladu i s aktualizací (r. 2011) tohoto programu MZd (viz tabulka 10).

Tabulka 10 - Referenční cíle ochrany veřejného zdraví

Číslo referenčního cíle	Název referenčního cíle ochrany veřejného zdraví, poznámka	Číslo dle programu „ZDRAVÍ 21“
1.	**Zdravý start do života** (zdravější stav narozených a předškolních dětí)	3
2.	**Zdraví mladých** (zlepšit do roku 2020 zdravotní stav mladých občanů)	4
3.	**Zdravé stárnutí** (zlepšit aktivitu a zdravotní stav populace nad 65 let)	5
4.	**Prevence infekčních onemocnění** (zvládnutí, event. vymýcení infekčních nemocí)	7
5.	**Snížení výskytu neinfekčních nemocí** (snížit do roku 2020 nemocnost a předčasnou úmrtnost)	8
6.	**Zdravé a bezpečné životní prostředí** (zajistit do roku 2015 bezpečnější ŽP, nepřekračování limitů)	10
7.	**Zdravější životní styl** (zajistit do roku 2015, aby si lidé osvojili zdravější životní styl)	11
8.	**Zdravé místní životní podmínky** (zajistit do roku 2015, aby lidé měli příležitost žít ve zdravých životních podmínkách)	13

Orientační hodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví tak bylo provedeno pomocí uvedených referenčních cílů, a sice jako soulad (nesoulad) priorit (resp. jejich opatření) hodnocené koncepce (kapitola B.6.) s těmito referenčními cíli.

Kladný vliv byl hodnocen +1 až +2 body, záporný vliv -1 až -2 body. V případě, že priorita koncepce byla na referenční cíle ochrany veřejného zdraví bez vlivu, byl počet bodů označen 0.

Výsledek multikriteriálního hodnocení (MCA) je v tabulce 11.

Z předloženého se jeví, že jednoznačně kladný vliv na veřejné zdraví (celkem +6 bodů) představuje (stejně jako v případě ochrany životního prostředí) priorita 4 „Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví“. Tato priorita ve svých prioritních oblastech / opatřeních předpokládá mj. podporu jakosti zemědělských produktů, zřizování protipovodňových opatření, zlepšení hospodaření s půdou aj., tj. postupy, které mají na ochranu veřejného zdraví vesměs pozitivní dopad.

Naproti tomu nejhůře hodnocenou prioritou koncepce ve vztahu k ochraně veřejného zdraví (celkem -1 bod) je opět priorita 2 „Zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků“. Tato priorita ve

svých opatřeních předpokládá mj. výstavbu nových budov a skladů na zemědělské půdě, intenzifikaci těžby v lesích, výstavbu přístupových komunikací aj., tj. postupy, které mohou zvláště ve fázi výstavby vykazovat některé negativní vlivy na veřejné zdraví.

Tabulka 11 - Hodnocení vztahu mezi referenčními cíli ochrany veřejného zdraví a a prioritami hodnocené koncepce

Priorita koncepce	Přidělené hodnocení na jednotlivé referenční cíle ochrany veřejného zdraví 1 až 8							
	1 Start	**2** Mladí	**3** Staří	**4** Infekce	**5** Nemoci	**6** ŽP	**7** Živ.styl	**8** Podmínky
1-Znalosti, inovace	0	0	0	0	0	0	+1	+1
2-Konkurenceschopnost	0	0	0	0	0	-2	+1	0
3-Potravin řetězec, rizika	0	+1	+1	0	+1	0	+1	0
4-Zlepšení ekosystémů	0	0	0	+1	+1	+2	0	+2
5-Zdroje, nízkouhlíková ekonomika	0	0	0	0	+2	+1	+1	+1
6-Snižování chudoby, hospodářský rozvoj	0	+1	0	0	0	-1	0	0

Současně se jedná o jedinou prioritu, kde byl nalezen nejvyšší negativní vliv (-2 body), a to na referenční cíl 6 – „Zdravé a bezpečné životní prostředí“.

U popsaného multikriteriálního hodnocení (MCA) byl dle tabulky 11 nalezen celkový počet bodů +14, což představuje významný **pozitivní** dopad hodnocené koncepce na ochranu veřejného zdraví.

Výše uvedené multikriteriální hodnocení tedy vyznívá pro oznamovanou koncepci a většinu jejích priorit příznivě, zvláště z pohledu ochrany životního prostředí.

Pro bodové hodnocení je příznačné, že jak u předpokládaných vlivů na životní prostředí, tak veřejné zdraví byl nejlepší a nejhorší výsledek vždy dosažen u stejných priorit koncepce.

Z dalších, spíše pozitivních vlivů koncepce lze uvést:

- Pozitivní vliv na zaměstnanost v jednotlivých regionech (subsidiarita)
- Zlepšení veřejné infrastruktury
- Vyvážený územní rozvoj
- Zlepšení využívání přírodních zdrojů
- Zabránění degradace půd, podpora ekosystémů v krajině
- Udržitelné hospodaření a opatření v oblasti klimatu
- Podpora generační obnovy v zemědělství
- Snižování spotřeby neobnovitelných zdrojů (fosilních paliv)

- Rozvoj ekonomického potenciálu dotčených oblastí, vč. podpory podnikatelských aktivit a investic v regionech

E.4. Stanovisko orgánu ochrany přírody pokud je vyžadováno

Hodnocená koncepce může nesporně mít zprostředkovaný vliv i na území soustavy NATURA 2000. Jedná-li se o „významný vliv“ (ve smyslu §45i zákona č. 114/1992 Sb.) je na zvážení místně a věcně příslušných orgánů státní správy.

Zpracovatel předloženého Oznámení dopisem ze dne 25. 3. 2013 v uvedeném smyslu oslovil tyto orgány:

- Krajské úřady, hlavní město Praha (celkem 14 orgánů)
- AOPK Praha (1x)
- AOPK/SCHKO (celkem 25 orgánů)
- SNP (celkem 4 orgány)

Uvedené orgány vzhledem k spíše obecnému charakteru koncepce a principu předběžné opatrnosti ve většině k dnešnímu dni došlých vyjádření významný vliv na území NATURA 2000 nevyloučily.

Z toho důvodu bude v dalším stupni, jako samostatná příloha Vyhodnocení SEA, zpracováno hodnocení vlivu koncepce na území soustavy NATURA 2000.

PŘÍLOHY

Bez příloh

Seznam zkratek

ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
DP	dobývací prostor
EK	Evropská komise
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
LAPV	území chráněná pro akumulaci povrchových vod
LBC, LBK	lokální biocentrum, biokoridor
MAS	místní akční skupiny
NIS	národní inovační strategie
NKP	národní kulturní památka
NPP, NPR	národní přírodní památka, rezervace
NRBC,NRBK	nadregionální biocentrum, biokoridor
NSPRV	Národní strategický plán rozvoje venkova
OP	ochranné pásmo (nebo Operační Program)
OS	odborná skupina (Gremia)
PAH	poly-aromatic hydrocarbons
PO	ptačí oblast
PP, PR	přírodní památka, rezervace
PRV	Program rozvoje venkova
pSCI	evropsky významná lokalita
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
PÚR	politika územního rozvoje
RBC, RBK	regionální biocentrum, biokoridor
RRD	rychle rostoucí dřeviny
SPA	ptačí oblast
SSR	společný strategický rámec (nařízení EP, 11/10 2011, změna 2013)
SZP	společná zemědělská politika (Common Agriculture Policy- CAP)

TZL	tuhé znečišťující látky
ÚPP	Územně plánovací podklady
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
VOC	těkavé organické látky
VPS	veřejně prospěšné stavby
ZCHÚ	zvláště chráněná území
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	zásady územního rozvoje

Seznam vybraných podkladových materiálů:

Projektová dokumentace, studie, …

- Politika územního rozvoje ČR. MMR Praha, schváleno 07/2009
- Program rozvoje venkova ČR, 2007 – 2013. MZe 12/2011
- Program rozvoje venkova ČR, 2014 – 2020. MZe 2013
- Národní strategický plán rozvoje venkova, Leader 06/2011
- Nařízení EP a Rady o podpoře z EZFRV. KOM (2011) 627, 12.10.2011, revize13/12 2012
- Nařízení EP a Rady o fondech, jichž se týká SSR. KOM (2011) 615, 11.10.2011,změna 25/2 2013
- Sdělení EK Evropa 2020. 3.3.2010
- Národní inovační strategie ČR. MŠMT, MPO, 2011
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2009-2015. Vláda ČR, 2008
- Plán odpadového hospodářství ČR. MŽP 10/2003
- Dopravní politika České republiky pro léta 2005-2013 (MD ČR, 2005)
- Plán hlavních povodí ČR. MZe a MŽP, schváleno 23.5.2007.
- Migrační objekty pro zajištění průchodnosti dálnic a silnic pro volně žijící živočichy. Technické podmínky č. 180. MD, 2006.
- Zpráva o životním prostředí ČR. Cenia, 2010
- A Handbook on Environmental Assesment of Regional Development Plans and EU Structural Funds Programmes. EU, 08/1998
- Politika transevropských dopravních sítí (TEN-T, v návrhu). Směrem k lépe integrované transevropské dopravní síti ve službách společné dopravní politiky (Zelená kniha). EU, 02/2009
- Národní program snižování emisí ČR. MŽP, 06/2007
- Státní politika životního prostředí ČR, 2011-2020. MŽP, 2010.
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky. MŽP, 2005

- ESDP- Evropské perspektivy územního rozvoje. EU 05/1999
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)

Zákony a jiné právní normy, metodické pokyny

- Zákon č. 156/1998 Sb. o hnojivech
- Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství
- Zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami
- Zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č.44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č.185/2001 Sb., o odpadech (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č.258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.
- Zákon č.254/2001 Sb., o vodách (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č.274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu (ve znění pozdějších změn a doplňků).
- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství
- Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
- Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- Nařízení vlády č. 262/2012 Sb. o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu
- Vyhláška č.381/2001 Sb., katalog odpadů.
- Vyhláška č.450/2005 Sb. o náležitostech nakládání se závadnými látkami
- Vyhláška č.383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.
- Vyhláška č. 415/2012 Sb. o přípustné úrovni znečišťování ovzduší
- Metodika posuzování vlivů koncepcí podle zákona č. 100/2001 Sb., MŽP 05/2004

Mapové podklady

- Česká republika - obecně zeměpisná mapa. 1:1000 000, Kartografie Praha, 1993
- Quitt, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. 1:500 000. Geografický ústav ČSAV, Brno
- Soubor geologických a účelových map ČR, Hydrogeologická mapa, 1: 50 000. ČGÚ 1997
- Soubor geologických a účelových map ČR, Geologická mapa, 1: 50 000. ČGÚ, Kutná Hora, 1995
- Soubor geologických a účelových map ČR, Mapa inženýrsko-geologického rajónování, 1: 50 000. ČGÚ, Kutná Hora, 1996
- Soubor geologických a účelových map ČR, Mapa nerostných surovin, 1 : 50 000. ČGÚ, Kutná Hora, 1996

- Syntetická půdní mapa ČR, 1 : 20 000. MŽP a MZe, Praha, 1991
- Odvozená mapa radonového rizika ČR, 1:200 000, ČGÚ Praha,
- Mapa seizmického rajónování ČSSR, Geofyzikální ústav ČAV, 1987

Publikace

- BERAN, L. (2002): Vodní měkkýši České republiky, rozšíření a jeho změny, stanoviště, šíření, ohrožení a ochrana, červený seznam. Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti. Supplementum č. 10/2002. 258 pp.
- CULEK M. a kol. 1996: Biogeografické členění České republiky. Enigma, Praha, 347 pp.
- DEMEK, J. 1987: Hory a nížiny. ČSAV, Praha, 584 pp.
- DEMEK, J. a kol. 1992: Neživá příroda. Vlastivědná společnost, Brno, 243 pp.
- FACEK – ADAMEC 1990: Kategorizace půd podle odolnosti vůči antropogennímu znečištění
- GRÚZ J. (2008) : Interní podklady společnosti pro šíření vibrací. Ecological Consulting a.s., nepublikováno.
- HLAVÁČ V., ANDĚL P. (2001): Metodická příručka pro zajištění. průchodnosti dálničních staveb pro volně žijící živočichy. AOPK ČR, Praha.
- CHYTRÝ M., KUČERA T. & KOČÍ M. (eds) (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- KONEČNÝ P. & MICHNA P. (eds) 1996: Seznam nemovitých kulturních památek Olomouce. Památkový ústav v Olomouci, Olomouc, 150 pp.
- Löw &spol., s.r.o. (2005): Typologie České krajiny. Brno.
- NAKAMICHI, HIGASHINARI-KU (2003): *Environmental technology information. Noise a. vibration.* Dostupné z: www.menlh.go.id/apec_vc/osaka/eastjava/noise_en/index.html
- NEUHÄUSLOVÁ Z. a kol. 1998: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Academia, Praha, 341 pp.
- REIJNEN R., FOPPEN R:, VEENBAAS G. & BUSSINK H. (2002): Disturbance by traffic as a threat to breeding birds: evaluation of the effect and considerations in planning and managing road corridors. In: Sherwood B., Cutler D. & Burton J.A. (eds.): Wildlife and Roads. The Ecological Impact. Imperial College Pres, London: 249 – 267.